ANVISNING

Tukes-anvisning 3/2015

Främjande av säkerheten i utförsäkningstjänster

Säkerhets- och kemikalieverket

tukes

Innehållstema Främjande av säkerheten i utförsåknings-tjänster
Målgrupper verksamhetsutövare, tillsynsmyndigheter, övriga instanser
Publicerad Anvisningen har publicerats 17.3.2015 och uppdaterats 18.10.2017
Ersätter anvisningen Konsumentverkets anvisningar för främjande av säkerheten hos utförsåknings-tjänster (11/2006)

FRÄMJANDE AV SÄKERHETEN I UTFÖRSÅKNINGSTJÄNSTER

Inledning

Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) har sammanställt denna anvisning i syfte att främja säkerheten i utförsåkningstjänster. Anvisningen innehåller information om den centrala lagstiftningen om konsumenttjänster från till exempel konsumentsäkerhetslagen (920/2011, nedan KoSäL), statsrådets förordning om säkerhetsdokument för vissa konsumenttjänster (1110/2011, nedan förordningen om säkerhetsdokument), samt statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004, nedan förordningen om lämnande av uppgifter). Anvisningen grundar sig på Konsumentverkets anvisningar 11/2006 om främjande av säkerheten hos utförsåkningstjänster. Denna anvisning ersätter dessa tidigare anvisningar.

Enligt KoSäL som trädde i kraft 2012 får en konsumenttjänst inte orsaka fara. Enligt 11 § kan man vid bedömningen av en konsumenttjänsts farlighet fästa avseende vid bland annat tillsynsmyndigheternas anvisningar och rekommendationer. Tillsynsmyndigheten kan tillämpa denna anvisning som stöd för att bedöma huruvida utförsåkningstjänsterna uppfyller kraven.

Syftet med anvisningen är att förbättra säkerheten i utförsåkningstjänster och effektivisera säkerhetstillsynen som avses i KoSäL samt förebygga olyckor och olycksfall. Anvisningen är avsedd i synnerhet för verksamhetsutövaren och de tillsynsmyndigheter som avses i KoSäL. Även andra specialmyndigheter kan använda anvisningen som stöd.

Anvisningen innehåller direkta citat ur den förpliktande lagstiftningen. De direkta citaten ur lagstiftningen står i kursiv stil. Juridiskt sett är myndighetsanvisningen inte bindande såsom lagstiftningen. I anvisningen återges Tukes uppfattning om hur kraven i konsumentsäkerhetslagstiftningen kan uppfyllas. De aspekter som läggs

fram i anvisningen ger verksamhetsutövaren exempel och alternativ då det gäller säker verksamhet. Verksamhetsutövaren kan även uppfylla de legislativa kraven på något annat sätt.

Närmare upplysningar

Verksamhetsutövaren ska från fall till fall överväga hur anvisningen kan tillämpas i verksamheten. Enligt konsumentsäkerhetslagstiftningen svarar en verksamhetsutövare alltid för säkerheten i sin verksamhet. En verksamhetsutövare svarar således för att verksamheten uppfyller kraven.

Säkerheten i utförsåkningstjänsterna är en del av tjänstekvaliteten. Säkerheten bidrar också till att kundnöjdheten ökar.

Denna anvisning kan skrivas ut på Tukes webbplats **www.tukes.fi**. Anknytande lagstiftning finns på adressen **www.tukes.fi**.

Generaldirektör Kimmo Peltonen

Direktör Tuiri Kerttula

Innehåll

Inledning 1
Närmare upplysningar 2
1 Tillämpning av anvisningen 5
2 Grundläggande begrepp 6
3 Den allmänna säkerheten i utförsäkningstjänsten och verksamhetsutövarens omsorgsplikt 9
4 Säkerhetsdokument 10
4.1 Allmänt 10
4.2 Innehåll 12
4.3 Riskbedömning 13
4.4 Skyldighet att anmäla att en fara har förorsakats till myndigheterna 13
4.5 Bokföring av olyckor 14
4.6 Genomgång och repetition av säkerhetsdokumentet med personalen 15
5 Kunder 15
5.1 Uppgifter som ska lämnas om tjänsten 15
5.2 Marknadsföring och reklam för tjänsten 17
6 Personal 17
6.1 Grundläggande krav på personalen 17
6.2 Personalens beredskap för första hjälpen och räddning 18
6.3 Personalens utbildning i första hjälpen och räddning 19
7 Beredskap för nödsituationer 20
7.1 Beredskap för första hjälpen och räddning 20
7.2 Förstahjälps- och räddningsutrustning 21
7.3 Evakueringsberedskap 21
7.4 Spaningsberedskap 23
8 Förstahjälps- och räddningsutrustning 23
9 Pister och specialarenor 24
9.1 Allmänt 24
9.2 Säkerhetsarrangemang 25
9.3 Skyltning 26
10 Tillstånd, anmälningar och försäkringar 27
11 Motordrivna fordon i pister som används 28
11.1 Allmänt 28
11.2 Körning 28
11.3 Fartbegränsning 29
11.4 Motordrivna fordons observerbarhet i pister som används 29
11.5 Utrustning som används för att förbättra observerbarheten 29
12 Maskiner, anläggningar, personlig skyddsutrustning och andra tillbehör 30
13 Skidskolor 31
14 Hyrning och underentreprenad 32
15 Periodiska inspektioner och kontroll av användningen i egenkontrollen 32
16 Tillsyn som avses i konsumentsäkerhetslagen 33
17 Lagar, anvisningar och rekommendationer 33
17.1 Konsumentsäkerhetslagstiftningen 33

Säkerhets- och kemikalieverket

Helsingfors
PB 66 (Semaforbron 12 B)
00521 Helsingfors

Tammerfors
Yliopistonkatu 38
33100 Tammerfors

Rovaniemi
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

Växel 029 5052 000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
FO-nummer 1021277-9

17.2 Andra lagar, förordningar, beslut och bestämmelser 34
17.3 Material om utförsåkning (några exempel) 34
18 Standarder 35
Bilaga 1 36
Bilaga 2 40
Bilaga 3 42
Bilaga 4 43
Bilaga 5 44
Bilaga 6 46

1 Tillämpning av anvisningen

Denna anvisning tillämpas i syfte att främja och utvärdera säkerheten i utförsåkningstjänster inom KoSäL:s tillämpningsområde. KoSäL tillämpas på samtliga konsumenttjänster, om inte föreskrifter om säkerheten i dessa finns i särskilda lagar där minst samma säkerhetsnivå som i KoSäL förutsätts.

KoSäL:s tillämpningsområde omfattar inte konsumenttjänster som tillhandahålls av fysiska personer i annan verksamhet än näringsverksamhet. KoSäL tillämpas inte på konsumenttjänster som föreningar eller samfund tillhandahåller enbart för sina medlemmar i någon annan verksamhet än näringsverksamhet. Föreskrifter om KoSäL:s tillämpningsområde, definitioner samt subsidiaritet och komplementaritet finns i 2–4 och 18 § i lagen.

Denna anvisning tillämpas på både sommar- och vinteraktiviteter som ordnas vid skidcentra och andra skidanläggningar. I regeringens proposition avses med skidcentra bl.a. s.k. snowtubingcentra samt centra för downhill cykling och racing (Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till konsumentsäkerhetslag och lag om ändring av 44 kap. 1 § i strafflagen, nedan RP 99/2010 rd). Anvisningen tillämpas också på uthyrning av utrustning och tjänster som tillhandahålls av skidskolor. I bilagan till denna anvisning finns närmare anvisningar som har upprättats i syfte att främja säkerheten i snowtubingrännor (bilaga 2) samt anvisningar om användningen av skidcentra på sommaren (bilaga 3). På tjänster som ordnas i utförsåkningspister på sommaren kan även Tukes anvisning om främjande av säkerheten i programtjänster tillämpas.

Anvisningen tillämpas på olika tävlingar och gruppmotionsevenemang som ordnas för konsumenter. I professionella tävlingsevenemang tillämpas anvisningen i syfte att sörja för säkerheten bland tävlingspubliken och personer som befinner sig i den omedelbara närheten av evenemanget. I tillämpliga delar kan anvisningen användas i planeringen och bedömningen av säkerheten i dessa evenemang.

Anvisningen tillämpas inte på övervakningen av andra kringtjänster som tillhandahålls av skidcentren. På andra konsumenttjänster som tillhandahålls parallellt med utförsåkningstjänsterna (till exempel slädåkning för barn som ordnas vid skidanläggningar) tillämpas Tukes anvisning om främjande av säkerheten i programtjänster.

I fråga om skidliftarna tillämpas denna anvisning i syfte att trygga kundsäkerheten (exempelvis skidliftstransportens säkerhet). Tillsynen över skidliftarnas tekniska egenskaper omfattas däremot inte av tillämpningsområdet för konsumentsäkerhetslagstiftningen eller denna anvisning.

Enligt arbetarskyddslagen (738/2002) och statsrådets förordning om linbaneanläggningar för persontransporter (253/2002) är det arbetarskyddsmyndigheten som ska se till skidliftarnas strukturella och tekniska säkerhet samt säkerheten bland de anställda som sköter liftarna. Arbetarskyddslagstiftningen berör i princip inte konsumenternas säkerhet, trots att iakttagandet av kraven om arbetarskydd även främjar kundsäkerheten. Arbetarskyddsmyndigheternas uppgifter omfattar även bland annat att se till att tillverkarna av linbaneanläggningar uppfyller sina förpliktelser, att besiktningar av linbaneanläggningarnas installation och periodiska besiktningar genomförs samt att arbetarskyddet bland dem som svarar för anläggningarna iakttas. Liftarnas tekniska säkerhet övervakas dessutom genom installationsbesiktningar och periodiska besiktningar av kommersiella besiktningsorgan (i Finland bland annat Inspecta Oy).

2 Grundläggande begrepp

Specialarena: En pist eller ett pistområde som planerats för specifika aktiviteter (snowpark, half-pipes, streets och puckelpister).

Skidåkningskurs: Undervisnings- eller motionsevenemang som pågår längre än en dag.

Skidåkningstimme: Undervisning som tar en eller flera timmar under en och samma dag.

Underhållsplan och -dagbok: Ett dokument där objekt som kräver regelbunden service och besiktning tas upp, exempelvis lokaler, maskiner, anläggningar och annan utrustning. I underhållsplanen antecknas service- och besiktningsdatum. I underhållsdagboken dokumenteras vad som har gjorts, när och av vem. Underhållsplanen- och dagboken är en väsentlig del av egenkontrollen.

Godtagbar risk: Utförsåkning är alltid förenad med faror och en risk att skada sig (man faller i pisten eller på hopplatser). Risken är godtagbar, om man i utförsåkningstjänsten vidtagit sådana åtgärder för att eliminera faran som är befogade med tanke på situationen.

Anmälningsskyldighet gällande farlig konsumenttjänst: En skyldighet som åligger verksamhetsutövaren att lämna en anmälan till tillsynsmyndigheten, om verksamhetsutövaren får kännedom om att ett en tjänst som han eller hon tillhandahåller medför fara för någons hälsa eller egendom (till exempel en olycka eller ett tillbud). Föreskrifter om anmälningsskyldigheten finns i KoSäL 8 §. Skyldigheten gäller samtliga verksamhetsutövare, oavsett vilken typ av tjänst det är fråga om.

Konsumenttjänst: Tjänst *som är avsedd att användas för eller som i betydande omfattning används för enskild konsumtion* (3 § 1 mom. 2 punkten i KoSäL). En konsumenttjänst kan vara avgiftsbelagd eller avgiftsfri för konsumenten.

Aktivitetsdagbok: En dagbok (till exempel en kalender) där man dagligen antecknar bland annat antal besökare, anläggningsstörningar och speciella evenemang. Det hör till verksamhetsutövarens dagliga egenkontroll att fylla i aktivitetsdagboken.

Utförsåkningstjänst: En utförsåkningstjänst har inte definierats i lagstiftningen. Bland annat tjänster som en verksamhetsutövare under skidanläggningens öppettider tillhandahåller för konsumenterna och som omfattar aktiviteter på skidor, snowboard eller annan utrustning som godkänts av skidcentret, betraktas som utförsåkningstjänster i tillsynspraxisen. Utförsåkningstjänsterna omfattar även uthyrnings- och skidskoletjänster samt guidade rutter och turer till områden utanför de preparerade pisterna som ordnas av skidcentret eller skidskolan.

Pist: För utförsåkning preparerat, klart igenkännbart backområde, även transportvägar mellan de egentliga pisterna. Vid tillämpning av punkt 10 i anvisningen likställs med en pist start- och ändstationerna för liftarna samt de preparerade områden i närheten av dessa som är avsedda för skidaktiviteter.

Snöstängsel: Stängsel som ska samla upp lössnö.

Tillbud: En oväntad incident som kunde ha lett till en olycka. Olika faktorer i anslutning till situationen har orsakat fara, men inga person- eller egendomsskador har uppstått.

Markeringsnät, -käpp och -band Ett nät, en käpp eller ett band som används för att markera ett farligt ställe och som ska väcka uppmärksamhet och varna skidåkaren.

Egenkontroll: Egenkontrollen hör till verksamhetsutövarens omsorgsplikt. Det är fråga om verksamhetsutövarens egen övervakning av tjänsten som hör till verksamhetsutövarens säkerhetslednings- och kvalitetssystem. Syftet med egenkontrollen är att identifiera och hantera risker som anknyter till verksamheten samt att sörja för säkerheten i tjänsten. Egenkontrollen i utförsåkningstjänsten omfattar ett säkerhetsdokument, bokföring av olyckor, regelbundna besiktningar (enligt underhållsplanen), aktivitetskontroll (aktivitetsdagbok), anvisningar för deltagarna samt anmälan om farlig konsumenttjänst till myndigheten.

Bokföring av olyckor: Bokföringen av olyckor är en viktig del av säkerhetsdokumentet och egenkontrollen samt ett bra hjälpmedel i riskbedömningen. I bokföringen av olyckor ingår olyckor och allvarliga tillbud, både sådana som kunderna råkat ut för och sådana som personalen råkat ut för. Registreringen av olyckor och farliga situationer samt undersökningen och analysen av orsakerna skapar en grund för riskbedömningen samt utvecklingen av säkerhetssystemet och -verksamheten.

Tjänsteleverantör: *En fysisk person eller enskild eller offentlig juridisk person som utför, saluför, tillhandahåller, säljer eller på annat sätt överlåter eller förmedlar konsumenttjänster* (KoSäL 3 § 1 mom. 4 punkten). Tjänsteleverantören svarar för att producera tjänsten vid de aktuella platserna och kan vara till exempel en privatperson, ett företag, en kommun, en registrerad förening eller en församling. Tjänsteleverantören kan också kallas verksamhetsutövare. *Med varuleverantör och tjänsteleverantör avses dock inte en fysisk person som överlåter varor eller tillhandahåller tjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet. Med tjänsteleverantör avses inte heller föreningar eller andra sammanslutningar till den del de tillhandahåller sina medlemmar tjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet* (3 § 2 och 3 mom. i KoSäL).

Tjänsteförmedlare: Som tjänsteförmedlare betraktas en aktör som exempelvis erbjuder konsumenterna paket som sammanställts av aktiviteter som producerats av olika tjänsteleverantörer. Det åligger tjänsteförmedlaren att se till att samtliga tjänster som levereras av underleverantörerna är säkra. Förmedlaren har ingen skyldighet att utfärda sådant säkerhetsdokument som avses i 7 § i KoSäL, om inte förmedlaren själv producerar sådan tjänst som nämns i 7 §. Förmedlaren är dock skyldig att se till att underleverantörerna iakttar kraven i lagstiftningen. Förmedlaren kan till exempel vara en resebyrå eller ett hotell som sammanställer ett resepaket.

Räddningsplan: En räddningsplan som förutsätts i lagstiftningen om räddningsväsendet [räddningslagen (379/2011) 15 och 16 § samt förordningen om räddningsväsendet (407/2011) 1, 2 och 3 §]. Det säkerhetsdokument som förutsätts i lagstiftningen om konsumentsäkerhet kan integreras i räddningsplanen, om det är ändamålsenligt. Då ska dokumentet uppfylla kraven i både konsumentsäkerhets- och räddningslagstiftningen.

Skyltning om pister och specialarenor: Skyltar eller andra motsvarande informationstavlor med instruktioner och varningar för skidåkarna.

Pistmaskin: Motordrivet band- eller hjulförsett fordon med förarhytt, avsett för preparering och underhåll av skidpister, eller annat tungt fordon av motsvarande slag. Det kan vara försett med tilläggsutrustning för varierande behov, kan också ha en kabin för passagerare eller annan transportanordning.

Risk: Risk är lika med produkten av händelsens sannolikhet och graden av allvarlighet hos dess följder. Ju större sannolikhet det finns för att en olycka inträffar och ju allvarligare följder den får, desto större är risken (RP 99/2010 rd).

Riskbedömning: Vid riskbedömningen uppskattas sannolikheten för att en ofördelaktig händelse inträffar och följdernas allvarlighetsgrad (RP 99/2010 rd). Risken är en del av den omsorgsplikt som avses i KoSäL 5 § som åligger verksamhetsutövaren. *Med riskbedömning avses identifiering av faror samt fastställande av riskernas omfattning och bedömning av deras betydelse med tanke på säkerheten,*(KoSäL 3 § 1 mom. 6 punkten). Riskbedömningen inkluderar en övergripande och systematisk identifiering av faror, hälsorisker och andra ofördelaktiga händelser samt fastställande av riskernas omfattning och en bedömning av konsekvenserna av dessa för säkerhet, hälsa och egendom.

Ski Patrol: utbildad pistsäkerhetspersonal.

Verksamhetsutövare: Med *verksamhetsutövare* avses i konsumentsäkerhetslagen en *varuleverantör* eller *tjänsteleverantör* (3 § 1 mom. 5 punkten i KoSäL).

Säkerhetsstängsel och -nät: Stängsel eller nät som ska fånga upp en skidåkare som hamnat utanför pisten. Syftet med stängslet och nätet är att samtidigt väcka uppmärksamhet och varna skidåkaren.

Säkerhet: En konsumenttjänst får inte på det sätt som avses i KoSäL 10 § medföra fara för någons hälsa eller egendom. En utförsåkningstjänst får inte orsaka fara eller olägenheter för kunder som deltar i aktiviteterna eller andra personer som påverkas av dessa, till exempel tredje part och förbipasserande personer. Verksamheten är säker, om riskerna som denna medför är godtagbara. Med säkerhet avses övergripande fysisk och psykisk säkerhet så att ingen riskerar att stöta sig, bli sjuk eller skadas.

Säkerhetsdokument: I KoSäL 7 § förpliktas de verksamhetsutövare som nämns i 7 § att upprätta ett skriftligt säkerhetsdokument (rekommenderas även för andra verksamhetsutövare). Säkerhetsdokumentet är verksamhetsutövarens verktyg för organiseringen och registreringen av säkerhetsfrågor i anslutning till tjänsten samt en central del av egenkontrollen. Säkerhetsdokumentet ska innehålla *en plan för identifiering av faror och hantering av risker samt för informationen om dessa till de personer som medverkar vid tillhandahållandet av tjänsten.* (KoSäL 7 § 1 mom.). Närmare föreskrifter om innehållet i ett säkerhetsdokument finns i förordningen om säkerhetsdokument (1110/2011).

Säkerhetsplan: I konsumentsäkerhetstillsynen avses med en säkerhetsplan de anvisningar som upprättas av verksamhetsutövaren om säkert agerande i enskilda aktiviteter och på platser där tjänsten utförs. En säkerhetsplan ska inkluderas i säkerhetsdokumentet.

Skyddsmadrass: En madrass som fästs på ett hinder för att förhindra att en skidåkare skadar sig om han eller hon kolliderar med hindret. Syftet med skyddsmadrassen är att samtidigt väcka uppmärksamhet och varna skidåkaren.

Fara: *Fara* och *risk* är två olika saker. När det gäller konsumenttjänster och konsumtionsvaror består faran av faktorer som har att göra med människors hälsa och egendom när det är fråga om konsumenter eller personer som kan jämställas med konsumenter eller personer som berörs av tjänsten. Hur stor fara det är frågan om, dvs. vilka följder en eventuell olycka får, är beroende av bl.a. hur många människor eller hur stor egendom som svävar i fara när olyckan inträffar och hur allvarliga följder olyckan får (RP 99/2010 rd). I konsumentsäkerhetslagens 10 § uppges faktorer som anses vara farliga för hälsa och egendom.

3 Den allmänna säkerheten i utförsåkningstjänsten och verksamhetsutövarens omsorgsplikt

En utförsåkningstjänst eller medverkande i en utförsåkningstjänst får inte på det sätt som avses i KoSäL 10 § medföra fara för någons hälsa eller egendom. *Som farlig för hälsan betraktas – – en konsumenttjänst som kan orsaka skada, förgiftning, sjukdom eller annan risk för hälsa på grund av ett fel eller en brist i konstruktionen eller sammansättningen, på grund av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om tjänsten eller på grund av dess vilseledande utseende* (KoSäL 10 § 1 mom. 2 punkten). – – *En konsumenttjänst ska anses vara farlig för egendom om den på grund av omständigheter som nämns ovan kan skada andra föremål eller annan egendom.* (KoSäL 10 § 2 mom.).

Verksamhetsutövaren ska känna sin tjänst samt ha den utbildning, den erfarenhet och de kunskaper som krävs för att ordna utförsåkningstjänsten på ett säkert sätt. Den omsorgsplikt som föreskrivs i KoSäL 5 § gäller samtliga verksamhetsutövare. Verksamhetsutövaren svarar för den övergripande säkerheten i utförsåkningstjänsten inom alla områden av tjänsten (till exempel skidliftar, pister och skidskolor). Verksamhetsutövaren är skyldig att förhindra eller avbryta användningen av skidcentret eller en del av detta, om den medför fara för konsumentens säkerhet.

Skidcentrets övriga tjänster (till exempel snöskotersafaris och terrängskidningstjänster) ska planeras så att de inte orsakar fara för dem som tar del av utförsåkningstjänsterna eller andra personer. Utförsåkningstjänsterna får inte heller medföra fara för skidcentrets övriga tjänster.

Verksamhetsutövaren ska bereda sig för risker på det sätt som karaktären och omfattningen av verksamheten förutsätter. Enligt lagen *ska verksamhetsutövare med den omsorgsfullhet och yrkesskicklighet som förhållandena kräver säkerställa att konsumtionsvarorna eller konsumenttjänsterna inte medför fara för någons hälsa eller egendom.* (KoSäL 5 §). Omsorgsplikten omfattar även att *verksamhetsutövaren ska ha tillräckliga och korrekta uppgifter om varorna och tjänsterna och ska bedöma vilka risker som är förenade med dessa* (KoSäL 5 §).

Utförsåkningstjänsten ska i alla skeden vara säker samt kunna övervakas. Faktorer som har betydelse med tanke på säkerheten i utförsåkningstjänsterna är deltagarstrukturen (till exempel barn, ungdomar, äldre personer eller funktionshindrade personer) och antalet kunder. Enligt förordningen om säkerhetsdokument ska verksamhetsutövaren på förhand fastställa det högsta antalet kunder som samtidigt kan ta del av utförsåkningstjänsten i olika förhållanden. Liftkapaciteten är inte automatiskt den samma som utförsåkningens maximikapacitet. Det högsta antalet kunder kan avvika från det antal som svarar mot liftarnas maximikapacitet

bland annat i situationer då specifika aktiviteter pågår i pisterna och endast en del av pistkapaciteten kan utnyttjas eller då en offentlig tillställning pågår.

Verksamhetsutövaren ska på förhand reda ut krav och begränsningar som anknyter till ålder, kondition, erfarenhet och andra faktorer och som är väsentliga med tanke på de olika delarna i utförsåkningstjänsten. Dessa ska antecknas i säkerhetsdokumentet (till exempel åldersbegränsningar i liftarna, hur krävande pisterna är). Omsorgsplikten omfattar dessutom en skyldighet att se till säkerheten hos lokalerna, konstruktionerna, utrustningen, rutterna, maskinerna, anordningarna, tillbehören och skyddsutrustningen som används i utförsåkningstjänsten. Hänsyn ska tas till att den säkerhetsnivå som lagts fram i standarderna om linbanor inte nödvändigtvis alltid är tillräcklig för de särskilda förhållandena i Finland och att standarderna inte till alla delar beaktar kundsäkerheten.

Vid en bedömning av pisternas allmänna säkerhet ska uppmärksamhet fästas vid pisternas skick, i synnerhet snötäckets djup och eventuella istäckta områden i pisten. För tillhandahållandet och utförandet av tjänsten ska begränsningar gällande förhållandena fastställas med hänsyn till de rådande terräng-, miljö- och väderleksförhållandena samt antalet instruktörer (halka som orsakas av regn eller köld, snösmältning, hård köld och dåliga ljusförhållanden).

Verksamhetsutövaren ska även ha klara anvisningar om hur man ska förfara, om förhållandena förändras när tjänsten utförs (till exempel kraftig snöyra, blåst, dimma och elavbrott). I fråga om utflykter till områden utanför pisterna ska dessutom särskild hänsyn tas till fara som orsakas av avvikande förhållanden (snöskred och kraftig snöyra). Begränsningar som anknyter till förhållandena och anvisningar om hur man ska förfara, om förhållandena förändras, ska antecknas i säkerhetsdokumentet, och hela personalen ska känna till dessa.

I enlighet med omsorgsplikten och som en del av riskbedömningen ska verksamhetsutövaren fastställa en klar gräns då det gäller användning av rusmedel. Skidåkning under påverkan av rusmedel ökar risken för olyckor. Om det är absolut förbjudet att använda rusmedel, ska kunderna får tydlig och klar information om detta. Information om förbud mot användning av rusmedel kan ges både skriftligen och i form av illustrationer i exempelvis anvisningarna om pistsäkerheten.

Det finns också skäl att instruera de anställda om hur de ska handla om de lägger märke till pistaktiviteter som kan orsaka fara (till exempel pulkaåkare i pisten eller skidåkare som inte iakttar anvisningarna). Verksamhetsutövaren bör också ha klara anvisningar om förfaranden, om materiel tas i användning och personal engageras för aktioner i en olyckssituation eller binds till räddningsuppgifter.

4 Säkerhetsdokument

4.1 Allmänt

Sådan verksamhetsutövare som nämns i 7 § i KoSäL är skyldig att upprätta ett skriftligt säkerhetsdokument för sin verksamhet. Skyldigheten att upprätta ett säkerhetsdokument åligger den verksamhetsutövare som förverkligar eller utför den aktuella tjänsten. Säkerhetsdokumentet ska upprättas innan tjänsten börjar tillhandahållas.

Skyldigheten att upprätta ett skriftligt säkerhetsdokument gäller även verksamhetsutövare som börjat tillhandahålla en tjänst innan KoSäL trädde i kraft. För dessa tjänster ska ett säkerhetsdokument ha upprättas senast 1.7.2012.

Avsikten med säkerhetsdokumentet är att vara ett enkelt verktyg som är lätt att använda som en guide för verksamhetsutövaren då det gäller att beakta säkerhetsaspekterna i den praktiska verksamheten. *Säkerhetsdokumentet ska innehålla en plan för identifiering av faror och hantering av risker samt för informationen om dessa till de personer som medverkar vid tillhandahållandet av tjänsten. Tjänstens natur och verksamhetens omfattning ska beaktas i säkerhetsdokumentet* (KoSäL 7 § 1 och 4 mom.). Närmare föreskrifter om innehållet i ett säkerhetsdokument finns i förordningen om säkerhetsdokument.

Varje verksamhetsutövare ska upprätta ett säkerhetsdokument som lämpar sig för den egna verksamheten och verksamhetsmiljön. I säkerhetsdokumentet inkluderas endast frågor som den aktuella verksamheten förutsätter. Omfattningen av dokumentet dimensioneras enligt tjänsterna som tillhandahålls. En extern sakkunnig kan anlitas för att hjälpa till att upprätta säkerhetsdokumentet, om någon punkt i dokumentet kräver en sakkunnigs synpunkter. Till syvende och sist är det verksamhetsutövaren som bäst känner sin tjänst och svarar för både säkerhetsarrangemangen i tjänsten och innehållet i säkerhetsdokumentet.

I säkerhetsdokumentet ska hela utförsåkningstjänsten behandlas. *En tjänsteleverantör som tillhandahåller olika slags tjänster* (till exempel många aktiviteter i anslutning till ett skidcentrum) *samma tjänst på flera olika platser, kan upprätta ett säkerhetsdokument som är gemensamt för tjänsterna och som vid behov beskriver särdragen i fråga om säkerheten hos var och en av tjänsterna* (KoSäL 7 § 3 mom.). I detta fall ska säkerhetsdokumentet innehålla delar som gäller olika tjänster eller flera platser. I dessa delar behandlas efter behov säkerhetsfrågor i anslutning till varje tjänst eller plats. Ett gemensamt säkerhetsdokument får inte leda till att säkerhetsplaneringens detaljer, nivå, kvalitet, omsättning i praktiken eller uppgifternas tidsenlighet blir lidande jämfört med om ett separat säkerhetsdokument hade upprättats för varje tjänst eller plats. Om utförsåkningstjänsten består av flera olika aktiviteter eller utförs på flera platser, kan det bli aktuellt att som bilaga till säkerhetsdokumentet sammanställa skriftliga anvisningar (så kallade säkerhetsplaner) för enskilda aktiviteter (exempelvis för användning av backarna på sommaren eller specialarenor).

Om det ska upprättas en räddnings- eller beredskapsplan eller annan motsvarande plan för samma tjänst med stöd av någon annan lag, behöver inte något säkerhetsdokument upprättas, utan uppgifter som motsvarar dem som lämnas i säkerhetsdokumentet kan ingå i den plan som görs upp med stöd av annan lag (KoSäL 7 § 2 mom.). Till exempel i lagstiftningen om räddningsväsendet förutsätts det att verksamhetsutövaren sammanställer en räddningsplan. I en övergripande räddningsplan behandlas i många delar samma frågor som i ett säkerhetsdokument. Det kan vara ändamålsenligt att kombinera dessa säkerhetsplaner. Verksamhetsutövaren ska dock försäkra sig om att säkerhetsdokumentet uppfyller de krav i lagstiftningen om konsumentsäkerhet som ställs på detta, även i det fall att det har kombinerats med en räddnings- eller beredskapsplan i enlighet med någon annan lagstiftning eller annan motsvarande plan. Ett bra sätt är att anteckna samtliga lagar och förordningar som ligger till grund för upprättandet av dokumentet i denna typ av kombinerat dokument.

Säkerhetsdokumentet ska hållas uppdaterat. (KoSäL 7 § 4 mom.) Det ska således uppdateras, om förändringar sker i förhållandena. Förändringar som kräver en uppdatering omfattar bland annat nya platser för utförandet och verksamheten samt lokaler, nya anläggningar och maskiner och ändringar i verksamhetsmetoderna. *Säkerhetsdokumentet ska uppvisas för och tillställas tillsynsmyndigheten på dennas begäran* (KoSäL 7 § 6 mom.).

4.2 Innehåll

Enligt förordningen om säkerhetsdokument:

1 §
Ett säkerhetsdokument ska upprättas så att det är tillräckligt täckande och detaljerat med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

2 §
Om det inte av särskilda skäl är onödigt med tanke på den tjänst som ett säkerhetsdokument avser, ska av dokumentet framgå

1) *tjänsteleverantörens namn, hemort och kontaktuppgifter,*
2) *vem som svarar för säkerhetsfrågorna,*
3) *de farliga situationer, som kan förutses och eventuella konsekvenser av dem,*
4) *åtgärderna för att förebygga farliga situationer,*
5) *instruktionerna med tanke på förutsebara olycks- och skadesituationer samt farliga situationer enligt 3 punkten,*
6) *hur de som deltar i tillhandahållandet av tjänsten introducerats och utbildats i säkerhetsfrågor samt eventuella krav på kompetens och utbildning,*
7) *lokaler, konstruktioner, redskap, rutter, djur, typer av personlig skyddsutrustning och andra tillbehör som används i samband med tjänsten samt de krav som ställs på dessa och på -servicen och underhållandet av dem,*
8) *förhållanderelaterade begränsningar av tillhandahållande av tjänsten,*
9) *det största möjliga antalet kunder som under olika förhållanden kan tillhandahållas tjänsten på ett säkert sätt samt de krav som gäller deltagarnas hälsa, fysiska kondition, erfarenhet, utbildning och andra motsvarande omständigheter,*
10) *åtgärder som är nödvändiga för att trygga säkerheten för andra personer som berörs av tjänsten än kunderna,*
11) *hur olika olycks- och skadesituationer samt farliga situationer registreras och hur den insamlade informationen utnyttjas vid utvecklandet av säkerhetsåtgärderna,*
12) *förfarandet för fullgörande av anmälningsskyldigheten enligt 8 § i konsumentsäkerhetslagen,*
13) *hur de som deltar i tillhandahållandet av tjänsten får del av den information som ingår i planen,*
14) *vilka av de uppgifter som anges i statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004) ska lämnas till dem som deltar i tjänsten och till dem som berörs av tjänsten och hur dessa uppgifter ska lämnas.*

I säkerhetsdokumentet ska vid behov hänsyn tas också till sådan användning av objektet eller dess konstruktion som avviker från det sedvanliga.

Säkerhetsdokumentet ska dock alltid innehålla en utredning av – – de farliga situationer som kan förutses och eventuella konsekvenser av dem samt instruktionerna med tanke på förutsebara olycks- och skadesituationer samt farliga situationer, (2 § 1 mom. 3 och 5 punkten i förordningen om säkerhetsdokument). Dessutom *ska säkerhetsdokumentet innehålla en utredning av åtgärderna för att förebygga farliga situationer* (2 § 1 mom. 4 punkten i förordningen om säkerhetsdokument). För eventuella olika nödsituationer ska det således finnas skriftliga anvisningar om hur man ska handla.

Ett exempel på innehållet i ett säkerhetsdokument och faktorer som ska beaktas i detta finns i bilaga 1. Anvisningar om upprättande av ett säkerhetsdokument finns på Tukes webbplats på adressen www.tukes.fi.

4.3 Riskbedömning

Säkerhetsplaneringen grundar sig på en övergripande riskbedömning. Riskbedömningen kräver en identifiering av farorna som verksamheten medför och en plan för att hantera riskerna och informera dem som medverkar i tillhandahållandet av tjänsten om dessa. En skriftlig riskbedömning ska inkluderas i säkerhetsdokumentet. Verksamhetsutövaren ska i enlighet med sin omsorgsplikt känna till och bedöma riskerna som är förenade med utförsåkningstjänsterna och ha beredskap för dessa (till exempel vilka faror som är förenade med avstigningen från skidliften vid den övre stationen och övergången från en pist till en annan samt hur faran kan elimineras). Som stöd för riskbedömningen kan man använda de grunder i KoSäL 11 § som tillämpas i bedömningen av hur farlig en konsumenttjänst är (harmoniserade standarder till vilka hänvisningar offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, andra internationella eller nationella standarder, Europeiska kommissionens rekommendationer, tillsynsmyndigheternas anvisningar och rekommendationer, uppförandekoder samt den aktuella vetenskapliga och tekniska utvecklingsnivån).

I riskbedömningen och -hanteringen

- identifieras vilka faror som är förenade med verksamheten, i vilka situationer faror kan förekomma och vilka olycksfall eller olyckor som kan inträffa i verksamheten (i hård köld och snålblåst blir skidåkarna sittande i en lift som står stilla på grund av ett fel i liften eller till följd av ett elavbrott, ett snöskred inträffar på pistområdet eller under utflykter utanför pisterna, skidåkare faller omkull eller kolliderar i pisten eller på en hopplats).
- bedöms sannolikheten för att en fara ska förekomma (osannolikt, möjligt eller sannolikt) och följderna (ringa, skadliga eller allvarliga, till exempel kontusioner, benbrott eller permanent skada/dödsfall),
- vidtas åtgärder för att eliminera farorna, minska riskerna samt förebygga olycksfall och olyckor (till exempel att hålla pisterna och konstruktionerna i skick) samt
- har man beredskap för eventuella olyckssituationer och skapar beredskap för att handla i olika nödsituationer.

Med hjälp av riskbedömningen kan man planmässigt förhindra att olycksfall och olyckor inträffar. Med hjälp av verksamhetsutövarens egen riskbedömning kan omständigheter som är betydande med tanke på säkerheten i verksamheten identifieras och den allmänna säkerheten i tjänsten och ett säkerhetsorienterat handlingssätt utvecklas.

4.4 Skyldighet att anmäla att en fara har förorsakats till myndigheterna

Den anmälningsskyldighet som föreskrivs i KoSäL 8 § gäller samtliga verksamhetsutövare, om man upptäcker att en tjänst kan medföra fara. *Om en verksamhetsutövare får kännedom om – – att en konsumenttjänst medför fara för någons hälsa eller egendom* (det har till exempel skett en olycka eller uppstått en allvarlig farlig situation eller ett tillbud), *ska verksamhetsutövaren omedelbart underrätta Säkerhets- och kemikalieverket om saken. Verksamhetsutövaren ska samtidigt uppge vilka åtgärder för avvärjande av faran som denna redan har vidtagit med tanke på faran* (KoSäL 8 § 1 mom.).

Till Tukes behöver dock inte sändas en så kallad samlingsanmälan om smärre olycksfall som inträffat vid utförandet av tjänsten under vintern eller året och som antecknas i olycksbokföringen.

Det ligger i både verksamhetsutövarens och tillsynsmyndighetens intresse att underrätta myndigheten om en fara. Underrättelserna och incidentrapporterna ger tillsynsmyndigheterna information om farliga konsumenttjänster, och därmed kan de försäkra sig om att verksamhetsutövaren vidtagit de nödvändiga åtgärderna för att eliminera faran. Tack vare underrättelserna kan man bidra till att höja säkerheten i tjänsterna bland annat genom att sammanställa branschspecifika säkerhetsanvisningar.

I andra bestämmelser har dessutom olika anmälningsskyldigheter satts upp för en verksamhetsutövare. Enligt till exempel lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) ska arbetsgivaren underrätta arbetarskyddsmyndigheterna och polisen om allvarliga olyckor som en anställd råkat ut för.

4.5 Bokföring av olyckor

Verksamhetsutövaren ska bokföra olyckor. Bokföringen ska innehålla uppgifter om olyckor som inträffat och dessutom om allvarliga tillbud. I olycksbokföringen registreras även uppkomna farliga situationer för vilka en anmälan i enlighet med KoSäL 8 § inte behöver lämnas till tillsynsmyndigheten. Olycksbokföringen är en del av säkerhetsdokumentet och verksamhetsutövarens egenkontroll.

Enligt förordningen om säkerhetsdokument *ska det av säkerhetsdokumentet framgå – – hur olika olycks- och skadesituationer samt farliga situationer registreras och hur den insamlade informationen utnyttjas vid utvecklandet av säkerhetsåtgärderna* (förordningen om säkerhetsdokument 2 § 1 mom. 11 punkten). Registreringen av olyckor samt undersökningen och analysen av orsakerna skapar en grund för riskbedömningen samt utvecklingen av säkerhetssystemet och -verksamheten i utförsäkringstjänsten.

Olycksbokföringen är till hjälp för verksamhetsutövaren vid förbättringen av den egna affärsverksamheten och gör det lättare att lämna tilläggsuppgifter, om en olycka kräver utredningar i efterhand. Genom olycksbokföringen står uppgifterna även efter behov till myndigheternas och försäkringsbolagens förfogande. En myndighet kan begära att få se olycksbokföringen bland annat i samband med en inspektion.

I dokumenteringen av en olycka kan man använda en blankett för anmälan om en incident. I denna antecknas i fråga om både kunder och anställda olyckor och tillbud samt följderna av dessa. Verksamhetsutövaren kan själv fylla i blanketten för anmälan om en incident. I denna antecknas bland annat uppgifter om den skadade, uppgifter om själva skadan (tid, plats och vad som orsakat skadan), skadans natur, uppgifter om hur och varför skadan uppstod samt förbättrings- och korrigeringsåtgärderna efter incidenten.

Verksamhetsutövaren ska instruera samtliga parter i tillhandahållandet av tjänsten att föra bok över olyckor. Verksamhetsutövaren ska i enlighet med sin omsorgsplikt fortlöpande följa upp status för säkerheten på basis av uppgifterna i anteckningarna eller blanketterna och omedelbart vidta åtgärder, om det finns anledning till det. I egenkontrollen är det viktigt att regelbundet följa upp olycksbokföringen och hålla uppsikt över farliga ställen där det ofta inträffar likartade olycksfall. Ett exempel på en blankett för anmälan om en incident finns i bilaga 6.

4.6 Genomgång och repetition av säkerhetsdokumentet med personalen

Tjänsteleverantören ska försäkra sig om att de personer som deltar i tillhandahållandet av tjänsten är förtrogna med innehållet i säkerhetsdokumentet. (KoSäL 7 § 5 mom.). En genomgång av säkerhetsdokumentet ska göras tillsammans med samtliga anställda, också med eventuella vikarier, säsonganställda och frivilligarbetare samt skidskolans personal. Det rekommenderas att samtliga anställda med datering och underskrift försäkrar att de förstått innehållet i säkerhetsdokument.

Säkerhetsdokumentet ska förvaras på ett ställe där man lätt hittar det, och personalen bör känna till var det finns. *Vid behov ska tjänsteleverantören ordna utbildning för dem.* (KoSäL 7 § 5 mom.). I enlighet med sin omsorgsplikt ska verksamhetsutövaren regelbundet ordna repetitioner om innehållet i säkerhetsdokumentet för personalen så att personalen vet hur man ska handla i enlighet med detta. Det är också bra att föra bok över utbildningarna och repetitionerna och anteckna deltagarna samt datumen för dessa i säkerhetsdokumentet.

5 Kunder

5.1 Uppgifter som ska lämnas om tjänsten

Verksamhetsutövaren ska *på ett klart och begripligt sätt lämna deltagarna i tjänsten de uppgifter som de behöver för att kunna bedöma de faror som är förenade med konsumenttjänster* (KoSäL 9 § 1 mom.). I syfte att förhindra och förebygga en fara som en tjänst kan medföra ska verksamhetsutövaren ge nödvändiga anvisningar och föreslå tillvägagångssätt samt förmedla varningar och annan relevant information. Med tanke på säkerheten är det viktigt att inte osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnas.

Förordningen om lämnande av uppgifter innehåller närmare föreskrifter om lämnande av uppgifter. I denna förordning föreskrivs i 10 § om lämnande av förhandsuppgifter för att förhindra en fara som en konsumenttjänst kan medföra för hälsa eller egendom.

Enligt bestämmelsen omfattar denna information

- uppgifter om hur krävande tjänsten är (till exempel att ange hur krävande pisterna är, se bilaga 5),
- eventuella krav på och begränsningar i fråga om konsumentens hälsotillstånd och andra personliga egenskaper (till exempel ålders- och längdbegräsningar),
- behövliga förberedelser inför tjänsten, förkunskaper eller färdighetsnivå som eventuellt krävs av deltagarna (exempelvis för skidskolan),
- nödvändig utrustning (ändamålsenlig klädsel),
- uppgifter om risker som är förenade med specifika aktiviteter (offpist utflykter)
- behövliga anvisningar om förfaranden och uppförande under aktiviteterna (Suomen Hiihtokeskus ry:s pistregler, anvisningar om rep-, bygel-, stol- och gondolliftar och anvisningarna maskiner i pisterna),
- handledning i hur man använder behövlig personlig skyddsutrustning (till exempel skidhjälm),
- förfarandet, instruktioner för nödsituationer och om hur man avbryter verksamheten
- den person eller personal som ansvarar för tjänsternas säkerhet.

Förordningen om lämnande av uppgifter 11 § innehåller i sin tur föreskrifter om tydlighet och begriplighet i fråga om uppgifterna. När information lämnas *ska hänsyn tas till konsumenternas förtrogenhet med tjänsten i fråga, deras förmåga att ta till sig instruktioner samt, vid behov, de behov som specifika grupper av deltagare kan ha* (förordningen om lämnande av uppgifter 11 § 1 mom.). Särskild uppmärksamhet ska fästas vid att ge anvisningar till bland annat ungdomar eller oerfarna personer.

I enlighet med sin omsorgsplikt ska verksamhetsutövaren känna sin tjänst och kunna bedöma vilka uppgifter som behövs med tanke på kundernas säkerhet. Kunderna ska ges en så bra beskrivning av tjänsterna som tillhandahålls och förhållandena att de kan bedöma sin förmåga och sina möjligheter att delta i verksamheten. Verksamhetsutövaren svarar för att konsumenterna får all nödvändig säkerhetsinformation och att de är medvetna om riskerna som är förenade med tjänsten. I säkerhetsdokumentet antecknas vilka uppgifter som ska lämnas till dem som tar del av tjänsten samt andra som påverkas av tjänsten och hur dessa uppgifter ska lämnas.

Uppgifterna skall lämnas skriftligen, om inte det av särskilda skäl är mer ändamålsenligt att lämna informationen i annan form (förordningen om lämnande av uppgifter 11 § 2 mom.). Det kan också bli nödvändigt att ge vissa uppgifter muntligen. Vid skidcentra blir är det ofta nödvändigt och befogat att utöver muntliga och skriftliga anvisningar använda illustrerade meddelanden och symboler. Skyltning behandlas närmare i punkt 10.3 i anvisningen.

I fråga om språkkrav för uppgifterna som lämnas finns det inga uttryckliga föreskrifter gällande konsumenttjänster. Verksamhetsutövaren svarar för att uppgifterna lämnas på ett språk som kundgrupperna förstår. Enligt rekommendationen ska anvisningar finnas åtminstone på finska och svenska samt efter behov på andra språk. Språkfrågor får inte ge upphov till säkerhetsrisker. Verksamhetsutövaren får inte tillhandahålla utförsäkningstjänster för kunder som exempelvis på grund av sina språkkunskaper inte förstår de behövliga säkerhetsanvisningarna.

I enlighet med sin omsorgsplikt ska personalen försäkra sig om att samtliga kunder har fått och förstått anvisningarna och reglerna samt instruktionerna om hur man ska handla i eventuella nöd- och problemsituationer. Ett förfarande som anses vara bra är att anvisningarna tydligt läggs fram på ett ställe där man lätt lägger märke till dem och kunden kan ta del av dessa före och under deltagandet i programmet (till exempel i skriftlig form eller med symboler på skyltar, varningstavlor och informationstavlor i pisterna).

Kunderna ska redan i förväg få uppgifter utifrån vilka de själva kan bedöma huruvida och enligt vilka förutsättningar de kan ta del av tjänsten på ett säkert sätt (till exempel uppgifter om hur krävande pisterna är). Framför allt i fråga om tjänster som kräver förberedelser, fysisk eller psykisk kondition eller färdigheter finns det skäl att sända skriftlig förhandsinformation till deltagarna. Kunden bör informeras om krav och begränsningar redan när ett avtal ingås (bland annat när ett liftkort köps). Om det är obligatoriskt att använda personlig skyddsutrustning, ska kunden informeras om detta (till exempel skidhjälm för barn i skidskolan).

Utöver denna anvisning har Tukes sammanställt en mer ingående anvisning om uppgifter som ska lämnas om konsumentvaror och konsumenttjänster.

5.2 Marknadsföring och reklam för tjänsten

Utöver konsumentsäkerhetslagstiftningen ska en verksamhetsutövare iaktta bestämmelserna i konsumentskyddslagen (38/1978). Enligt konsumentskyddslagen *får marknadsföring inte strida mot god sed och vid marknadsföring får det inte tillämpas förfaranden som är otillbörliga mot konsumenterna* (konsumentskyddslagen 2 kap. 1 §). *Marknadsföringen anses stå i strid med god sed, om den ger uttryck för en positiv attityd till verksamhet som är farlig för hälsan eller hotar den allmänna säkerheten eller miljön, utan att det finns något relevant samband mellan framställande av verksamheten i fråga och den nyttighet som marknadsförs* (konsumentskyddslagen 2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten).

Därtill *får osann eller vilseledande information inte lämnas vid marknadsföring* (konsumentskyddslagen 2 kap. 6 § 1 mom., exempelvis får konsumenten på ett eller annat sätt en felaktig uppfattning av innehållet i utförsäkningstjänsten som tillhandahålls eller faktorer som anknyter till förvärvandet av denna), och *vid marknadsföring får inte heller sådan information utelämnas som i sitt sammanhang är väsentlig*(konsumentskyddslagen 2 kap. 7 § 1 mom.). Även marknadsföring som innehåller korrekta uppgifter kan således vara vilseledande, om uppgifter som är betydande för konsumenten lämnas bort eller om oklara uppgifter läggs fram. *Information som är nödvändig med tanke på konsumenternas hälsa och säkerhet får aldrig utelämnas* (konsumentskyddslagen 2 kap. 7 § 3 mom.).

Marknadsföringsmaterialet (till exempel reklam, broschyrer och webbreklam) ska ge en realistisk bild av aktiviteterna och tjänsterna som tillhandahålls. I marknadsföringsmaterialet ska det anges för vem tjänsterna eller evenemangen är avsedda. Bilderna i marknadsföringen ska ha tagits på platser där verksamheten de facto har ordnats. I marknadsföringen får man inte uppvigla till lagstridig verksamhet eller förbise säkerhetsbestämmelser. Personer som finns med på bilderna ska använda personlig skyddsutrustning avsedd för verksamheten.

Uppgifter om utförsäkningstjänsten som ges med stöd av konsumentsäkerhetslagstiftningen kan inkluderas i marknadsföringsmaterial, men i regel betraktas detta uppgiftslämnande inte som tillräckligt täckande. Uppgifter som är nödvändiga med tanke på säkerheten får inte heller uppblandas med marknadsföringstexten.

6 Personal

6.1 Grundläggande krav på personalen

Enligt förordningen om säkerhetsdokument ska de personer som svarar för säkerhetsfrågor antecknas i säkerhetsdokumentet. Då det gäller de personer som svarar för säkerhetsfrågor och deras ersättare är det viktigt att deras namn, kontaktuppgifter och andra väsentliga uppgifter tas upp i säkerhetsdokumentet. Då känner hela personalen till dem, och de kan lätt kontrolleras. Den som svarar för säkerhetsfrågorna kan vara samma person som den ansvariga föreståndare som avses i 12 § i statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om linbaneanläggningar för persontransporter (406/2008).

I enlighet med sin omsorgsplikt ska verksamhetsutövaren se till att det finns tillräckligt många yrkeskunniga anställda, till exempel övervakningspersonal. De rådande förhållandena, verksamhetens karaktär och omfatt-

ning, antalet kunder samt väderleksförhållandena och andra motsvarande faktorer ska beaktas när man bedömer behovet av att effektivisera övervakningen. Det ingår i verksamhetsutövarens riskbedömning att fastställa antalet anställda.

Introduktion och utbildning i arbetet och säkerhetsfrågorna ska ordnas för personalen. Introduktionen omfattar bland annat en genomgång av säkerhetsdokumentet och arrangemangen för att kalla på hjälp samt frågor som gäller kundernas handledning och säkerhet. Kunderna ska även kunna urskilja och identifiera de anställda (bland annat ski patrol-personerna) bland besökarna, till exempel på klädseln. Personalen behöver inte bära en arbetsuniform, men de som hör till personalen ska kunna identifieras.

I enlighet med sin omsorgsplikt ska verksamhetsutövaren se till att personalen har de kunskaper och färdigheter som krävs. Konsumentsäkerhetslagstiftningen innehåller inga uttryckliga föreskrifter om kompetens- eller utbildningskrav som ställs på personalen inom utförsåkningstjänster. Bland annat de kompetenskrav som har fastställts av grenförbunden kan beaktas vid bedömningen av personalens kunskaper. Om verksamhetsutövaren kräver att personalen ska ha en viss kompetens eller utbildning, ska en redogörelse för dessa finnas i säkerhetsdokumentet (till exempel utbildning i första hjälpen, eller examen från Suomen Hiihdonopettajat ry). Det rekommenderas att instruktörerna i speciella aktiviteter ska ha ett kompetensintyg som gäller inom den aktuella branschen. I vissa fall kan det bli nödvändigt att bedöma personens verkliga kunskaper och säkerhetsattityder i praktiken.

Verksamhetsutövaren ska se till att praktikanter och visstidsanställda (såsom säsongassistenter) uppfyller förutsättningarna för att kunna handla på ett säkert sätt. Det rekommenderas att personer i arbetspraktik eller andra motsvarande anställningar samt minderåriga anställda i regel ska arbeta enbart under handledning av och som assistenter för den stadigvarande personalen. Bortsett från undantagen i lagen om unga arbetstagare (998/1993) får minderåriga inte anvisas arbetsuppgifter som omfattar ett betydande ansvar för den egna säkerheten och andras säkerhet eller som kan medföra särskild risk för olycksfall eller men för hälsan.

Verksamhetsutövaren ska se till personalens fysiska och psykiska hälsa. Om till exempel övervakningspersonen är alltför trött, kan hans eller hennes reaktions- och observationsförmåga vara nedsatt. Närmare föreskrifter om verksamhetsutövarens förpliktelser gällande arbetarskyddet finns i arbetarskyddslagen (738/2002).

Dessutom ska lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) iakttas av verksamhetsutövaren.

6.2 Personalens beredskap för första hjälpen och räddning

Enligt förordningen om säkerhetsdokument (2 § 1 mom. 3 och 5 punkten) *ska säkerhetsdokumentet alltid innehålla – – en utredning av de farliga situationer, som kan förutses och eventuella konsekvenser av dem samt instruktionerna med tanke på förutsebara olycks- och skadesituationer samt farliga situationer*. Dessutom *ska säkerhetsdokumentet innehålla en utredning av åtgärderna för att förebygga farliga situationer* (2 § 1 mom. 4 punkten). För eventuella olika nödsituationer ska det således finnas skriftliga anvisningar om hur man ska handla.

Personalen ska behärska första hjälpen, räddning och första släckning i den utsträckning verksamhetens natur och omfattning kräver det. Vid skidcentra ska det finnas fortlöpande och omedelbar beredskap för första hjälpen och räddning i olycks- och nödsituationer. Enligt rekommendationen ska det i varje arbetsskift finnas minst en person som fått utbildning i första hjälpen (minst FRK:s EA1 eller motsvarande kunskaper och färdigheter). Kraven på kunskaper i första hjälpen och räddning är högre när aktiviteter ordnas utanför pistområdet (guidade offpist utflykter). I detta fall bör instruktören ha en utbildning i första hjälpen minst på FRK:s nivå EA2 (eller motsvarande kunskaper och färdigheter), om man inte tillräckligt effektivt och snabbt kan få tillgång till skidcentrets förstahjälpsarrangemang.

Samtliga anställda ska kunna handla i nödsituationer. De ska kunna kalla på hjälp och känna till olika metoder för att kalla på hjälp. Verksamhetsutövaren ska se till att till exempel en mobiltelefon kan användas för att kalla på hjälp. Man bör se till att mobiltelefonen fungerar, att det finns täckning och att batteriet är laddat. Bredvid telefonen ska det finnas skriftliga samtalsanvisningar, telefonnummer, adresser och köranvisningar för utryckningsfordonen. Ibland kan speciallösningar behövas, till exempel radio- eller satellittelefoner. Akut hjälp tillkallas alltid genom nödcentralen på nödnumret 112.

Det är viktigt att verksamhetsutövaren på förhand planerar personalens uppgiftsfördelning och ledningsansvaret för olycks- och nödsituationer. Alla som deltar i produktionen av tjänsten ska känna till uppgiftsfördelningen (till exempel vem som kallar på hjälp, ger första hjälpen, räddar, återupplivar och ger de övriga närvarande anvisningar), och denna ska antecknas i säkerhetsdokumentet.

Större krav ställs på skidcentrets egen räddningsberedskap, om aktionsberedskapstiden för räddningsverket eller sjuktransportenheten är lång på grund av exempelvis långa avstånd eller knappa resurser.

6.3 Personalens utbildning i första hjälpen och räddning

Med tanke på personalens kunskaper om säkerhet är det viktigt att ordna praktiska övningar om hur man handlar i olika nöd- och olyckssituationer. Personalen ska få utbildning för att förbättra kunskaperna och färdigheterna då det gäller exempelvis nya uppgifter och aktiviteter samt för att garantera säkerheten.
För samtliga som deltar i produktionen av tjänsten bör det regelbundet (exempelvis innan skidsäsongen börjar) ordnas minst en säkerhetsutbildning och en beredskapsövning med en praktisk repetition av åtgärderna då man kallar på hjälp, användningen av räddnings- och släckningsutrustning, återupplivning samt agerande vid de vanligaste sjukdomsattackerna och olycksfallen. Det finns skäl att i synnerhet öva räddningsåtgärder och personalens samarbete. Framförallt är det motiverat att öva special- och nödsituationer som kan uppkomma i verksamhetsomgivningen och i olika förhållanden. Övningarna kan ordnas i samarbete med exempelvis räddningsmyndigheterna och andra verksamhetsutövare.
Dessutom rekommenderas det att samtliga anställda får en grundläggande utbildning i första hjälpen.

Personalen ska dessutom fortlöpande och efter behov utbildas för att förbättra kunskaperna och färdigheterna då det gäller nya uppgifter och aktiviteter samt för att garantera säkerheten (till exempel när nya pister börjar användas samt när nya tjänster introduceras). Verksamhetsutövaren ska också se till att behövliga repetitioner av första hjälpen ordnas för de anställda som har utbildning i första hjälpen (FRK:s EA-kort gäller 3 år).

Det är bra att föra bok över utbildningarna och övningarna och anteckna när utbildningen har ordnats, vilka teman som togs upp och vilka som deltog samt vem som var ledare för utbildningen eller övningen.

7 Beredskap för nödsituationer

7.1 Beredskap för första hjälpen och räddning

För eventuella nödsituationer ska det finnas skriftliga anvisningar om hur man ska handla. I säkerhetsdokumentet antecknas anvisningar för olika olyckor och tillbud som kan förutses samt farliga situationer. Säkerhetsdokumentet ska innehålla en beskrivning av hur larm och utrop görs. Beredskapen för nödsituationer omfattar även förberedelser för oväntat beteende och paniksituationer. Av anvisningarna ska det framgå hur man agerar i nöd- och olyckssituationer samt hur man får hjälp till platsen (till exempel ritningar). Av anvisningarna ska det också framgå hur man agerar efter en olycka eller en farlig situation.

Det är viktigt att verksamhetsutövaren på förhand planerar personalens uppgiftsfördelning och ledningsansvaret för olycks- och nödsituationer. Alla anställda ska känna till uppgiftsfördelningen (till exempel vem som kallar på hjälp, ger första hjälpen, räddar och ger instruktioner). Också kunderna ska få anvisningar för nödsituationer så att de lägger märke till farliga situationer.

Det finns skäl att på förhand begrunda och anteckna exempelvis följande frågor:

- de anställdas uppgifter i olyckssituationer,
- hur hjälp (räddningsmyndigheterna) kallas till platsen,
- vem som informerar om olyckan inom egen organisation, kundernas anhöriga och media,
- vem som lämnar anmälan i enlighet med KoSäL 8 § till Tukes eller annan anmälan till en behörig myndighet, t.ex. polisen eller ansvarsområdet för arbetarskydd i regionförvaltningsverket,
- hur de inträffade olyckorna reds ut, analyseras och rapporteras
- hur olycksbokföringen ordnas,
- hur eftervården ordnas.

Vid skidcentra ska det finnas fortlöpande och omedelbar beredskap för första hjälpen och räddning i olycks- och nödsituationer. Detta förutsätter att det finns tillräckligt många anställda som behärskar första hjälpen och första släckning i alla arbetsskift under centrets öppettider. Man kan också avtala att en extern instans som har tillräckliga kunskaper i förstahjälpsverksamhet tar hand om förstahjälpsarrangemangen. Verksamhetsutövaren svarar dock för att det fortlöpande finns förstahjälps- och räddningsberedskap vid objektet.

Vid skidcentra bör särskild uppmärksamhet fästas vid att naturförhållandena (vind, köld, dimma, kraftigt snöfall, snöskred och mörker) i synnerhet på vintern ofta leder att första hjälpen och räddningen blir mer utmanande. Större krav ställs på skidcentrets egen räddningsberedskap, om aktionsberedskapstiden för räddningsverket eller sjuktransportenheten är lång på grund av exempelvis långa avstånd eller knappa resurser.

Verksamhetsutövaren ska se till att hjälp kan sändas till skidcentret i nödsituationer. Räddningsverken ska känna till platsen, och verksamhetsutövaren ska på förhand kontakta räddningsverket för att fastställa den ex-

akta positionen. Också eventuella landningsplatser för helikoptrar ska utredas. Det är bra om verksamhetsutövaren på förhand tar reda på det lokala räddningsverkets faktiska aktionsberedskapstid, dvs. den tid det tar för enheterna att anlända till platsen när larmet gjorts, samt verksamhetsresurser.

Övningar om hur man ska handla i en nödsituation ska ordnas regelbundet och bokföras.

7.2 Förstahjälps- och räddningsutrustning

I syfte att uppfylla sin omsorgsplikt ska verksamhetsutövaren se till att tillräcklig och för verksamheten lämplig förstahjälps- och räddningsutrustning ingår i tjänsteverksamheten och är lättillgänglig. Utrustningen ska även omfatta de nödvändiga tillbehören för att hålla en patient varm (till exempel en värmefilt). Med tanke på eventuell blodöverförd smitta bör förstahjälpsutrustningen innehålla bland annat engångshandskar och återupplivningsskydd. Säkerhetsdokumentet ska innehålla en redogörelse för vilken utrustning och vilka andra tillbehör som används och dessutom vilka krav som ställs på utrustningen samt underhållet och servicen av denna.

I proportion till tjänstens karaktär ska skidcentret ha tillräckligt med underhållen materiel för första släckning (exempelvis handsläckare och brandfiltar). Det är bra att tillsammans med den lokala räddningsmyndigheten diskutera vilka redskap för första släckning som ska finnas, hur dessa placeras och märks. Räddningsverket övervakar inom sitt distrikt att de förpliktelser som gäller brandsäkerheten uppfylls.

För säkerhetsfrågorna i anslutning till förstahjälps- och räddningsutrustningen samt redskapen för första släckning utses en ansvarig person, och dennes namn och kontaktuppgifter antecknas i säkerhetsdokumentet. De ska placeras på ett synligt ställe, vara lättillgängliga och klart märkta. Redskapen ska vara intakta, och besiktning och underhåll av redskapen ska ordnas regelbundet. En underhållsplan ska göras upp och en underhållsdagbok föras över underhållet och besiktningarna. Skicket på redskapen ska följas upp dagligen, och eventuella brister avhjälpas enligt en tidtabell som bristernas allvarlighet kräver. Trasiga och oanvändbara redskap ska repareras eller kasseras.

7.3 Evakueringsberedskap

Utöver förstahjälps- och räddningsberedskapen ska även evakueringsberedskapen beaktas i säkerhetsplaneringen. Med evakueringsberedskap avses i denna anvisning beredskap att evakuera människor från byggnader och områden samt kontroll över människomassor. En skriftlig evakueringsplan ingår i säkerhetsdokumentet. Särskilt viktigt är det att göra en plan för objekt som kan kräva en snabb utrymning. En evakueringsplan ska sammanställas för bland annat skidliftarna och skidcentrets byggnader. I evakueringsplanen ska hänsyn även tas till förpliktelserna i enlighet med lagstiftningen om räddningsväsendet, till exempel brand- och utrymningssäkerheten, utgångarna, räddningsvägarna och brandvarnarna. Områdets räddningsmyndigheter kan kontaktas i frågor som gäller sammanställningen av en evakueringsplan.

Av evakueringsplanen ska bland annat följande framgå:

- vem som fattar beslut om en evakuering,
- hur larmet ges så att samtliga närvarande hör och förstår detta (med hänsyn till bland annat språkfrågor samt ett fungerande utropssystem som täcker hela skidcentret),
- vem som tillkallar hjälp till platsen (räddningsmyndigheterna och eventuellt personal från ett närliggande skidcentrum)
- hur de anställda ska handla och dirigera i situationen,
- var utrymningsvägarna finns och vilken kapacitet dessa har (minimibredden på en utgång),
- var samlingsplatsen finns,
- hur man konstaterar att personerna är i säkerhet (exempelvis genom att räkna personerna på evakueringsområdet och anteckna deras namn).

För vart och ett objekt planeras evakueringen utifrån det så kallade värsta tänkbara scenariot. Då det gäller planering av och beredskap för en evakuering ska hänsyn tas till väderförhållandena. Vid ett skidcentrum kan naturförhållandena vara mycket ofördelaktiga då det gäller en evakuering och väntan på hjälp, till exempel på grund av hård köld, dimma, snöyra och vind samt mörker.

Andra faktorer som bör beaktas är bland annat hur många personer det högst kan finnas vid objektet som ska evakueras, vilken tid det högst får ta att rädda dem, hur personer som sitter fast på något ställe kan informeras om situationen och räddningsaktionerna samt huruvida det finns evakueringskunniga personer och tillgång till hjälputrustning tillräckligt snabbt. I synnerhet på vintern kan extrema förhållanden kräva att människorna vid behov även kan evakueras till varma lokaler och att detta kan göras snabbare än vad som anges i grenförbundens anvisningar eller i standarderna.

De som deltar i tillhandahållandet av tjänsten ska regelbundet öva och utveckla färdigheterna då det gäller evakueringsmetoderna som tillämpas (till exempel innan skidsäsongen börjar). Dessutom är det viktigt att det finns beredskap för att vid en evakuering kunna larma räddningsmyndigheter till platsen i ett så tidigt skede som möjligt. Ofta blir det även aktuellt att på eget initiativ begära hjälp från andra närliggande skidcenter. I synnerhet i Norra Finland kan det dröja relativt länge innan mer hjälp når platsen på grund av att avstånden är långa och räddningsmyndigheterna har begränsade resurser. Det rekommenderas att skidcentren på förhand reder ut möjligheterna för samarbete och ömsesidigt bistånd i akuta nödsituationer. Man kan inte räkna med enbart räddningsmyndigheterna då det gäller en säker evakuering.

Det finns också skäl att förbereda sig på att människor beter sig på ett avvikande sätt i en nödsituation. Om kunderna får saklig, ofördröjd och täckande information, kan man undvika att panik uppstår. I evakueringsplanen och i fråga om utrustningen bör hänsyn tas till dels hur stora människogrupper och dels hur personer som fastnat eller sitter i en lift som stannat effektivt kan nås med information om situationen och instruktioner.

En evakuering av skidliftar behandlas i den europeiska standarden SFS EN 1909 (Linbaneanläggningar–Säkerhetsregler för linbaneanläggningar för persontransport. Räddning och evakuering). I denna standard behandlas rutiner i anslutning till en evakuering av skidliftar. När standarden tillämpas ska dock de särskilda klimatförhållandena i Finland beaktas. Detta gäller i synnerhet tidsgränsen på 3,5 timmar som satts upp för räddningsväsendet i punkt 6 i standarden (Allmänna krav som gäller utrymning och räddning). I finska förhållanden, till exempel i hård köld och kraftig vind samt mörker, kan denna tid inte betraktas som godtagbar med tanke på säkerheten bland personer som ska räddas från liftar som står still. I finska förhållanden kan redan en väntetid på 1,5 timmar äventyra människors hälsa. Kunderna har klätt sig för utförsåkning och inte för att sitta still en

längre tid. Människor som sitter i en stolkorg som hänger i luften är också speciellt utsatta för vindens effekter. Även exempelvis mörker samt ovisshet om den rådande situationen eller hur räddningsaktionerna framskrider har en psykologisk inverkan på hur människorna klarar sig i situationen. Vinterförhållandena kan även vara främmande för personer från andra kulturer. Av denna orsak ska man på förhand planera hur räddning från liftarna ordnas och vilka metoder som tillämpas för att försäkra sig om att de som fastnat i en stilla stående lift inte förfryser sig under väntetiden eller handlar på ett oändamålsenligt sätt.

Skidcentren ska också ha beredskap för situationer då till exempel ett strömavbrott slår ut huvudkraftkällan för samtliga liftar, och reservmetoder, såsom användning av en hjälpmotor, måste tillgripas för att evakuera de människor som inte kan ta sig ur liftarna utan utomstående hjälp. I säkerhetsplaneringen ska särskild hänsyn tas till att det fortlöpande finns tillräckligt med personal som snabbt kan få igång liftarna med en hjälpmotor. Därtill bör man observera att denna situation kan uppstå precis då räddning och evakuering från liftarna blir som mest utmanande på grund av naturförhållandena (mörker, köld, vind) och liftarna är fulla med människor, även barn.

Allmänna säkerhetssymboler för olycksbekämpning, brandbekämpning, hälsorisker och nödutrymning finns i exempelvis standarden SFS-EN ISO 7010 Grafiska symboler. Säkerhetsfärger och säkerhetsskyltar. Registrerade säkerhetsskyltar. Säkerhetssymbolerna i standarden är avsedda att användas på platser där människor kan utsättas för risker.

7.4 Spaningsberedskap

Inom utförsäkningstjänsterna finns det en risk att en kund förirrar sig till områden utanför pisterna. Verksamhetsutövaren bör på förhand bereda sig på att kunder kan tappa bort sig och sammanställa skriftliga anvisningar om hur man ska handla i dessa situationer. Dessa anvisningar bör innehålla information om hur man ordnar en efterspaning och kallar på hjälp. Om det finns en grundad anledning att anta att en person förirrat eller skadat sig, ska försvinnandet anmälas polisen och räddningsväsendet.

8 Förstahjälps- och räddningsutrustning

Säkerhetsdokumentet ska innehålla en redogörelse för vilka redskap och andra tillbehör som används i tjänsten och dessutom vilka krav som ställs på utrustningen samt underhållet och servicen av denna. Dessutom ska för förstahjälps- och räddningsutrustningen utses en för utrustningens säkerhetsfrågor ansvarig person och hens namn ska antecknas i säkerhetsdokumentet.

I syfte att uppfylla sin omsorgsplikt ska verksamhetsutövaren se till att behövlig förstahjälps- och räddningsutrustning samt underhållna redskap för första släckning (handsläckare och brandfilt) finns vid skidcentren. De ska placeras på ett synligt ställe, vara lättillgängliga och klart märkta. Det är bra att tillsammans med den lokala räddningsmyndigheten diskutera exempelvis vilka redskap för första släckning som ska finnas, hur dessa placeras och märks. Räddningsverket övervakar inom sitt distrikt att de förpliktelser som gäller brandsäkerheten uppfylls.

Redskapen för första släckning samt den övriga förstahjälps- och räddningsutrustningen ska vara intakta och alltid i användbart skick. Besiktning och underhåll av dessa ska utföras regelbundet. En underhållsplan ska göras upp och en underhållsdagbok föras över underhållet och besiktningarna som utförs regelbundet. Skicket på redskapen ska följas upp dagligen, och eventuella brister avhjälpas enligt en tidtabell som bristernas allvarlighet kräver. Trasig och oanvändbar utrustning ska repareras eller tas ur användning.

9 Pister och specialarenor

9.1 Allmänt

Säkerhetsdokumentet ska innehålla en redogörelse för rutterna, konstruktionerna, lokaliteterna, utrustningen och de övriga tillbehören som används (pister, hopplatser, markeringsutrustning och pistinformationstavlor som används i säkerhetsarrangemangen) samt krav som ställs på servicen och underhållet av dessa. För säkerhetsfrågorna i anslutning till utrustningen utses en ansvarig person, och dennes namn och kontaktuppgifter antecknas i säkerhetsdokumentet.

Omsorgsplikten omfattar en skyldighet att se till att rutterna, konstruktionerna, lokalerna, utrustningen och de övriga tillbehören som används i utförsåkningstjänsten är säkra. Skicket på pisterna, specialarenorna, markeringsnäten och -käpparna, skyddsmadrasserna, säkerhetsstängslen och -näten, pistinformationstavlorna samt annan jämförbar utrustning ska kontrolleras regelbundet, och eventuella brister ska avhjälpas enligt en tidsplan som allvarligheten av dessa kräver. Trasig och oanvändbar utrustning och annan rekvisita ska repareras eller tas ur användning. Informationstavlornas och de övriga markeringarnas synlighet ska säkerställas genom regelbunden service och rengöring.

Skidpisterna och specialarenorna ska med hänsyn till de rådande väderförhållandena, snöförhållandena och antalet skidåkare alltid kunna användas på ett säkert sätt under öppettiderna. Det ska finnas belysning i en skidpist och en specialarena som används i mörker så att det är säkert att använda dessa. Det är bra att markera specialarenor med markeringskäppar och -nät så att de kan urskiljas från pisterna och så att skidåkaren inte av misstag åker in på en specialarena.

Bortsett från specialarenor får det inte finnas några fasta eller andra hinder i skidpisterna. Fasta hinder som är förenade med en smärre säkerhetsrisk och som inte kan tas bort eller flyttas utan att några större olägenheter uppstår kan dock betraktas som godtagbara med nödvändiga säkerhetsarrangemang. Skyddsmadrasser ska monteras på fasta hinder.

Konstruktioner som har väsentlig anknytning till specialarenornas användningsändamål bör planeras och placeras så att pisten eller användningen av denna inte medför fara för hälsa eller egendom bland konsumenterna som tar del av skidcentrets tjänster eller någon annan tredje person.

Anvisningar för planeringen av specialarenornas konstruktioner finns på Suomen Hiihtokeskusyhdistys ry:s extranät-webbplats för verksamhetsutövare.

9.2 Säkerhetsarrangemang

Säkerhetsarrangemangen i utförsåkningstjänsten hör till den allmänna bedömningen av säkerheten. Omsorgsfullt och professionellt planerade och förverkligade säkerhetsarrangemang är en del av verksamhetsutövarens omsorgsplikt och riskbedömning. Enligt riskbedömningen finns det skäl att ha följande säkerhetsarrangemang i pisterna och på specialarenorna för att säkerställa en säker användning av pisterna.

Markeringsnät, markeringskäppar och markeringsband – egenskaper och användning

Markeringsnäten ska vara minst 100 centimeter höga och ha en klart urskiljbar färg, dvs. de ska vara röda, orange, blåa eller svart- och gulrandiga. Om snöstängsel även används i markeringssyfte, ska snöstängslet minst uppfylla färgkraven som ställs på markeringsnäten.

Markeringskäpparna ska vara minst 150 centimeter höga och ha en klart urskiljbar färg, dvs. de ska vara röda, orange, blåa eller svart- och gulrandiga.

Markeringsbandet ska ha en klart urskiljbar färg, till exempel röd, orange, blå eller vara svart- och gulrandiga.

Markeringsnäten ska i regel användas för att markera omfattande områden och markeringskäppar på motsvarande sätt för enskilda platser. Markeringsnät bör användas, om ett område måste avspärras.

Exempel på ställen där dessa används:

- ställen och områden som observerats i samband med skidcentrets egen övervakning och där det på grund av förhållandena inte är säkert att åka skidor (snötäcket är inte tillräckligt tjockt för skidåkning eller snökanoner används),
- tillfälliga eller fasta konstruktioner som upptäckts i samband med skidcentrets egen övervakning (till exempel hopplatser och snötillverkningsrör),
- områden som ska avspärras (till exempel barnpister, pulkabackar, specialarenor och områden avsedda för användning av specialutrustning) samt
- korsningar mellan pister eller delar av pister och trafikleder (till exempel snöskoterrutter, landsvägar eller andra relativt livligt trafikerade trafikleder) ska utrustas med en konstruktion gjord av markeringsnät, dvs. ett bås som ska hejda farten. På trafikleden placeras dessutom ett trafikmärke med varning för skidåkare.

Skyddsmadrasser – egenskaper och användning

Skyddsmadrasserna ska vara minst 150 centimeter höga och ha en klart urskiljbar färg, dvs. de ska vara röda, orange, blåa eller svart- och gulrandiga. De skyddande egenskaperna ska bibehållas oavsett väder och vind.

Madrasserna används för att madrassera de fasta hinder i pisten som avses i punkt 10.1.

Skyddsmadrassen monteras så att nedre kanten av madrassen når ända ner till snöytan.

Säkerhetsstängsel och säkerhetsnät – egenskaper och användning

Säkerhetsstängslen och -näten ska vara minst 150 centimeter höga och ha en klart urskiljbar färg, dvs. de ska vara röda, orange, blåa eller svartgula. De ska i alla lägen fånga upp en skidåkare som hamnar utanför pisterna.

Stängslet eller nätet bör användas på ställen där de är nödvändiga för att skydda skidåkare så att de inte råkar ut för olyckor och får allvarliga kroppsskador. Dessa omfattar bland annat branter och blockmark.

Säkerhetsstängslet och -nätet ska ha sådana egenskaper att de inte medför fara för skidåkaren och monteras på ett säkert sätt (till exempel ett säkerhetsstängsel och -nät ska monteras så att den nedre kanten av stängslet eller nätet når ända ner till snöytan). Markeringsnätet och snöstängslet är inte säkerhetsstängsel.

9.3 Skyltning

Pistskyltningen omfattar bland annat förbuds-, varnings- och vägvisningstavlor med information i både illustrationer och text. Tillräckligt stora och enkla symboler och tecken ska användas i skyltningen. I princip ska man använda allmänt, eventuellt internationellt, vedertagna symboler för den aktuella branschen. Enligt rekommendationen ska den skriftliga informationen finnas åtminstone på finska och svenska samt efter behov på andra språk.

Det finns skäl att använda pistskyltar på behövliga ställen och i behövliga situationer för att guida och varna skidåkaren. Pistskyltarna ska vara tydliga, lättbegripliga och placerade på ett ställe där de är lätta att lägga märke till. Skyltar ska finnas i anslutning till det ställe som skylten avser, dock på tillräckligt långt avstånd från själva objektet. Skyltarna ska placeras så att de inte medför fara för en skidåkare. I placeringen av skyltarna och anvisningarna ska hänsyn även tas till de kunder som inte anländer via biljettförsäljningspunkterna eller liftarnas nedre stationer.

På platser där det finns risk för att någon förirrar sig från rutten och hamnar utanför pisten (till exempel kalfjäll) behövs färgmarkeringar för att visa den inre och yttre sidan av en pist eller markering av pister med markeringsköppar**.** I synnerhet på ett kalfjäll ska markeringarna synas i vilka som helst väderförhållanden (pister och transportpister).

Vid specialarenorna ska det finnas skyltar med en beskrivning av aktiviteterna. Skyltarna ska finnas på sådana platser att en skidåkare inte av misstag hamnar in på en specialarena.

Pisterna markeras enligt svårighetsgrad. Pisternas svårighetsnivå fastställs primärt enligt den del av pisten som är brantast och minst 50 meter lång. Om denna definition inte kan användas, ska svårighetsnivån fastställas enligt sådana separata lika branta delar som sammanlagt utgör en tiondel av pistens längd. I gränsfall ska hänsyn dessutom tas till pistens bredd, terrängformerna och andra motsvarande egenskaper.

I synnerhet skyltar som beskriver skidpisternas svårighetsnivå ska placeras i pisterna så att de är lätta att lägga märke till och syns väl. Färger som beskriver pisternas allmänna egenskaper:

SVÅRIGHETSGRAD	LUTNING	FÄRG
Mycket lätt	Största lutning 15 % (8°)	Grön
Lätt	Största lutning 15–25 % (8–15°)	Blå
Medelsvår	Största lutning 25-45 % (16–25°)	Röd
Svår	Största lutning 45 % (25°)	Svart

Bilaga 5 innehåller exempel på pistskyltar. Vedertagna pistmärken finns dessutom på Suomen Hiihtokeskusyhdistys webbplats (www.ski.fi/shky-info) samt i standarder, till exempel SFS-EN ISO 7010 och SFS 4424.

10 Tillstånd, anmälningar och försäkringar

Vid tillhandahållande av utförsåkningstjänster ska förpliktelserna i lagstiftningen iakttas, exempelvis anmälan om tillhandahållande av tjänst eller ansökan om tillstånd för verksamheten. Efter behov ska verksamhetsutövaren bland annat

- lämna en anmälan i enlighet med 14 § i lagen om sammankomster (530/1999) om ordnande av en offentlig tillställning till polisen på orten där detta görs,
- för den offentliga tillställningen sammanställa en räddningsplan i enlighet med 16 § i räddningslagen (379/2011) och inom den tidsfrist som satts upp i bestämmelsen sända den till områdets räddningsmyndigheter,
- lämna en anmälan i enlighet med 13 § i hälsoskyddslagen (763/1994) om aktiviteter som särskilt tas upp i lagen samt en anmälan i enlighet med 18 § om anläggning som levererar hushållsvatten till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten,
- lämna en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen (527/2014)
- utverka ett tillstånd hos ägaren eller innehavaren av marken eller verksamhetsstället,
- iaktta föreskrifterna i lagen om enskilda vägar (358/1962).

Denna förteckning är inte fullständig, utan verksamhetsutövaren ska ta reda på vilka anmälningar som ska lämnas om den aktuella utförsåkningstjänsten och vilka de behöriga myndigheterna är. I bilaga 4 till anvisningen tas de instanser upp som ger verksamhetsutövaren handledning då företagsverksamhet inleds och under verksamhetens gång.

Verksamhetsutövaren ska se till att de nödvändiga försäkringarna tecknas för utförsåkningstjänsterna. De lagstadgade försäkringarna omfattar till exempel personförsäkringar för anställda (pensions- och olycksfallsförsäkringar). Försäkringar rekommenderas likaså för lös egendom och fasta lokaliteter, om dessa omfattas av verksamheten. Dessutom kan det behövas vissa gruppförsäkringar för dem som tar del av en utförsåkningstjänst.

Verksamhetsutövarna uppmanas att kontakta det egna försäkringsbolaget för närmare diskussioner om behovet av försäkringar i den egna verksamheten innan verksamheten påbörjas.

11 Motordrivna fordon i pister som används

11.1 Allmänt

Säkerhetsdokumentet ska innehålla en redogörelse för vilka redskap och annan materiel (till exempel fordon) som används i utförsåkningstjänsten och dessutom vilka krav som ställs på utrustningen samt underhållet och servicen av denna. För säkerhetsfrågorna i anslutning till utrustningen utses en ansvarig person, och dennes namn och kontaktuppgifter antecknas i säkerhetsdokumentet.

Omsorgsplikten omfattar en skyldighet att se till att fordonen som används i utförsåkningstjänsten är säkra. Besiktning och service av fordonen ska ordnas regelbundet och eventuella brister avhjälpas enligt en tidtabell som allvarligheten av dessa förutsätter. Fordon som inte är i skick och inte kan användas eller som på annat sätt medför fara ska repareras eller tas ur användning.

Pistkörningar eller andra aktiviteter som kräver körningar ska planeras så att de genomförs utanför pistens öppettider eller så att rutter som reserverats för fordonen används.

När ett motordrivet fordon används under pisternas öppettider ska särskild försiktighet iakttas. Det får inte utsätta kunderna för fara. Onödig körning bör undvikas under pisternas öppettider. Ett motordrivet fordon kan användas i pisterna till exempel om det är nödvändigt på grund av underhåll eller olyckor.

I syfte att undvika farliga situationer och uppfylla omsorgsplikten ska verksamhetsutövaren innan pistmaskinen tas till en pist placera en skylt med en varning om pistmaskinen i den övre och nedre änden av pisten samt i korsningar. Dessutom ska verksamhetsutövaren vänta tillräckligt länge så att de som använder pisten har kunnat lägga märke till skylten.

11.2 Körning

I syfte att undvika farliga situationer och olyckor när ett motordrivet fordon används i pisten ska

- en rutt som är avsedd för pistfordon eller ett stängt liftspår primärt användas och
- sekundärt området bredvid ett liftspår som är öppet, om det är tillräckligt brett, eller den yttre kanten av en pist.

Om det på grund av terrängförhållanden eller fordonets egenskaper inte är möjligt att använda de ovan nämnda rutterna, ska någon annan säker rutt användas. Då ska följande säkerhetsfaktorer beaktas:

- En pist får inte korsas, om det inte är absolut nödvändigt. Om en överfart blir nödvändig, ska den göras vinkelrätt på en sådan del av pisten där fordonet är lätt att observera. I mån av möjlighet korsas pisten på det smalaste stället.
- Ett liftspår som är i användning, inklusive avstigningsområdet, får inte korsas med en pistmaskin.

- Om två eller flera fordon samtidigt finns i samma pist, ska de köra i en tät formation.

I säkerhetsdokumentet antecknas vilka rutter som är avsedda för motordrivna fordon samt krav som ställs på underhållet och servicen av rutterna. Körrutterna bör även märkas ut på en ruttkarta.

11.3 Fartbegränsning

Snöskoter, fyrhjuling, annat fordon som hör till L-klassen enligt fordonslagen (1090/2002) eller annat motordrivet fordon: 40 km/h.

Pistmaskin eller annat motsvarande fordon: 20 km/h.

De ovan nämnda fartbegränsningarna ska i princip alltid iakttas. Av tvingande skäl kan avsteg göras från fartbegränsningarna i enskilda fall (exempelvis hämtning av en skadad) eller tillfälligt, om terrängförhållandena kräver det.

11.4 Motordrivna fordons observerbarhet i pister som används

I syfte att förbättra ett fordons observerbarhet bör en snöskoter och en pistmaskin eller ett jämförbart motordrivet fordon ha följande utrustning:

a) snöskoter, fyrhjuling eller annat motsvarande motordrivet fordon
- signalflagga: en högst 0,1 m² stor orange vimpel eller flagga eller ett blinkande gult varningsljus som monteras på en 1,8 meters höjd från marknivån och
- strålkastare och reflektorer godkända i Trafiksäkerhetsverket Trafis föreskrift TRAFI/9457/03.04.03.00/2012

b) pistmaskin eller annat motsvarande fordon
- ljudsignalanordning: en ljudsignalanordning som kan kopplas på manuellt och
- en blinkande varningslykta: en sådan gul varningslykta med 360 graders belysning som blinkar, roterar och monteras på den motordrivna arbetsmaskinens tak som avses i kommunikationsministeriets förordning om traktorers, motorredskaps, terrängfordons, till dem hörande släpvagnars samt släpanordningars konstruktion och utrustning (274/2006)

11.5 Utrustning som används för att förbättra observerbarheten

Den utrustning som definierats i punkt 12.4 i denna anvisning bör användas då man rör sig i en pist som används. Ljudsignalanordningen på en pistmaskin eller annat motsvarande motordrivet fordon ska dock användas enbart i samband med följande situationer:

- när fordonet sätts i rörelse,
- när man backar,
- när det finns ett sikthinder och
- när väderförhållanden eller andra förhållanden som försämrar observerbarheten kräver det.

12 Maskiner, anläggningar, personlig skyddsutrustning och andra tillbehör

Som farlig konsumenttjänst betraktas en tjänst *som kan orsaka skada, förgiftning, sjukdom eller annan risk för hälsan på grund av ett fel eller en brist i konstruktionen eller sammansättningen hos en vara* (KoSäL 10 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom.). Verksamhetsutövaren ska se till att maskiner, anläggningar, personlig skyddsutrustning och övriga tillbehör som används i utförsäkningstjänsten är säkra. Dessa omfattar bland annat snöskotrar, fyrhjulingar, manuellt drivna arbetsmaskiner, skidhjälmar och rullband.

Kraven gällande underhållet och servicen av de aktuella objekten ska antecknas i säkerhetsdokumentet. För säkerhetsfrågorna i anslutning till utrustningen utses en ansvarig person, och dennes namn och kontaktuppgifter antecknas i säkerhetsdokumentet. Personalen ska föregå med gott exempel och använda behövlig personlig och annan skyddsutrustning.

Maskinerna, anläggningarna och de övriga tillbehören ska lämpa sig för verksamheten och uppfylla kraven som ställs på dessa. Krav har satts upp i bland annat statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008) samt statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning (403/2008). Därutöver innehåller terrängtrafiklagen (1710/1995) och -förordningen (10/1996) föreskrifter om användning av motordrivet fordon i terräng Körning i terräng kräver i regel ett tillstånd.

För den personliga skyddsutrustningen gäller direktivet om personlig skyddsutrustning (89/686/EEG) som i Finland trätt i kraft genom statsrådets beslut om personlig skyddsutrustning (1406/1993). Enligt statsrådets förordning om krav på personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (1101/2009) ska personlig skyddsutrustning uppfylla de krav som satts upp i statsrådets beslut (1406/1993). Personlig skyddsutrustning ska bland annat vara CE-märkt och försedd med namnet på och adressen för tillverkaren eller av tillverkaren befullmäktigad representant som har ett verksamhetsställe inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Bruksanvisningarna för skyddsutrustningen ska finnas på finska och svenska.

Maskiner, anläggningar, personlig skyddsutrustning och övriga tillbehör får inte ge upphov till fara för kunder som använder dem eller tredje person. Då det gäller användning av maskiner, anläggningar och annan utrustning bör det i närheten av dem finnas klara och lättbegripliga användaranvisningar. Verksamhetsutövaren svarar för att maskinerna, tillbehören och skyddsutrustningen är ändamålsenliga och övervakar att de används på rätt sätt.

Verksamhetsutövaren ska fastställa vilken utrustning som är säker då man åker skidor i pisten samt åker upp med liftarna. Om verksamhetsutövaren tillåter att kunderna använder utrustning eller tillbehör som avviker från de sedvanliga, ska verksamhetsutövaren övervaka att kunderna använder dem på rätt sätt och att de inte orsakar fara för andra som befinner sig i pisten.

Maskiner, anläggningar, personlig skyddsutrustning, tillbehör och övrig rekvisita ska besiktigas och underhållas regelbundet samt förvaras och underhållas på det sätt som anges i tillverkarens anvisningar. En underhållsplan bör sammanställas och en underhållsdagbok föras över underhållet och besiktningen. Utöver en underhållsplan och regelbundet underhåll ska skicket på de ovan nämnda objekten följas upp dagligen, och eventuella

brister avhjälpas enligt en tidtabell som bristernas allvarlighet kräver. Efter behov ska trasiga objekt eller objekt som på annat sätt orsakar fara repareras, och de objekt som inte kan repareras ska tas ur användning.

13 Skidskolor

Skidskoleundervisningen är avsedd främst för personer som tills vidare inte har någon erfarenhet av eller tillräckliga färdigheter för utförsåkning. Kunden ska informeras om farorna och riskerna som är förenade med grenen samt om förfaringssätt som bidrar till att farliga situationer och olyckor kan förebyggas (till exempel uppförande i pisten, val av utrustning av rätt typ och storlek, justering av bindningarna, användning av personlig skyddsutrustning och iakttagande av anvisningarna).

I undervisningen är det bra att berätta vilken säkerhetsutrustning och sedvanlig personlig skyddsutrustning som används i utförsåkning (exempelvis hjälmar, skidglasögon och vristskydd), hur man använder och klär på sig dem på rätt sätt samt uppmana kunderna att alltid använda dessa. Skidlärarna ska föregå med gott exempel för att främja användningen av personlig skyddsutrustning.

I synnerhet i skidskolorna för barn betonas vikten av att använda ändamålsenlig personlig skyddsutrustning (exempelvis skidhjälm) samt utrustningens lämplighet (bland annat ändamålsenlig klädsel). Exempelvis den som tillhandahåller tjänsten kan vägra ta emot barn som inte använder skidhjälmar till skidskolan. Om kunderna använder egen personlig skyddsutrustning och rekvisita, ska skidläraren övervaka att kunderna använder dem på ett säkert sätt.

Kunderna ska ges behövliga instruktioner om hur man ska förfara och uppföra sig när tjänsten utförs. I undervisningen ska kunderna också få handledning om hur man handlar på rätt sätt i eventuella nöd- och olyckssituationer.

Konsumentsäkerhetslagstiftningen innehåller inga uttryckliga föreskrifter om kompetens- eller utbildningskrav som ställs på skidlärarna. Den person som svarar för skidskolans verksamhet bör vara en person som avlagt Suomen Hiihdonopettajat ry:s (SHORY) examen eller som har motsvarande kunskaper och färdigheter. Verksamhetsutövaren svarar för att skidläraren har den kompetens samt de förstahjälps- och räddningskunskaper som krävs. En metod som anses vara bra är att de assisterande lärarna och de eventuella praktikanterna inte ska verka ensamma, utan under övervakning av en utbildad skidlärare. En skidlärare ska dessutom vara minst 18 år, eftersom arbetsuppgifterna omfattar ett betydande ansvar för den egna säkerheten samt andras säkerhet, och i arbetsuppgifterna kan en risk för ett olycksfall eller en hälsorisk uppkomma.

Om tjänsteleverantören som svarar för skidskolan är någon annan än verksamhetsutövaren som tillhandahåller utförsåkningstjänster vid skidcentret (något annat företag driver skidskolan), ska skidcentret trots detta beakta skidskoleverksamheten i sitt säkerhetsdokument. Det rekommenderas att verksamhetsutövaren som svarar för skidskolan sammanställer ett eget säkerhetsdokument där man i tillämpliga delar tar hänsyn till innehållet i förordningen om säkerhetsdokument.

Den som driver skidskolan är skyldig att i enlighet med KoSäL 8 § anmäla observerade olycksfall och olyckor till tillsynsmyndigheten. Dessutom finns det skäl att även informera verksamhetsutövaren som tillhandahåller utförsåkningstjänsten om smärre säkerhetsbrister i syfte att garantera kundernas säkerhet samt utveckla säkerheten i tjänsten.

14 Hyrning och underentreprenad

Enligt KoSäL svarar den verksamhetsutövare som tillhandahåller en konsumenttjänst för säkerheten i tjänsterna. Detta gäller även hyrning och underentreprenader. När underentreprenadtjänster anlitas ska verksamhetsutövaren sörja för säkerheten i hela tjänsten. Dessutom ska man se till att informationsgången fungerar i underentreprenadkedjan. För underentreprenadtjänster gäller samma säkerhetskrav som för den huvudsakliga verksamhetsutövaren.

Även förmedlaren av tjänsten, exempelvis en resebyrå, svarar för säkerheten i tjänsten. Förmedlaren svarar i synnerhet för att en helhet som består av olika delar eller som har förverkligats av underentreprenörer är säker för konsumenten. Dessutom svarar förmedlaren för att säkerhetsfrågorna beaktas och samordnas så att det inte uppstår några luckor i konsumentsäkerheten.

Då det gäller uthyrning av utrustning för utförsåkning ska verksamhetsutövaren se till att utrustningen lämpar sig för tjänsten, är i säkert skick och att den behövliga servicen av denna har utförts. Redskap, tillbehör och personlig skyddsutrustning (exempelvis skidhjälm) ska finnas i olika storlekar för olika kundgrupper.

I samband med uthyrningen ska kunderna informeras om säkerhetsfrågor som gäller utrustningen samt om rätt och säker användning av denna (bland annat hur bindningarna fungerar och justeras samt hur skidhjälmen används). Kunden ska dessutom få de nödvändiga anvisningarna om hur man ska handla i en nödsituation.

Om verksamhetsutövaren hyr ut utrustning till en konsument, och denna använder utrustningen i aktiviteter som företas på egen hand, krävs enligt omsorgsplikten besiktning, underhåll och rengöring av utrustningen efter varje användning (till exempel en skidhjälm ska vädras). Utrustningen som hyrs ut ska vara intakt, ren och lättillgänglig. Trasig utrustning ska repareras och den oanvändbara förstöras så att den inte blandas ihop med den användbara.

15 Periodiska inspektioner och kontroll av användningen i egenkontrollen

För skidcentret bör det finnas en skriftlig underhållsplan om objekt som kräver periodiska inspektioner och tidpunkterna för inspektionerna (underhållsobjekt och -tidpunkter). Dessa objekt innefattar bland annat utrustning för utförsåkning, personlig skyddsutrustning (till exempel skidhjälmar), räddnings- och förstahjälpsutrustning, snöskotrar samt skidcentrets lokaler och konstruktioner. Anteckningar i enlighet med underhållsplanen görs i underhållsdagboken.

Tidpunkterna för de periodiska inspektionerna samt innehållet i inspektionerna varierar enligt utrustningens, anläggningarnas, lokalernas, konstruktionernas och de övriga tillbehörens typ, ålder, material, användargrupp

och användningsfrekvens. Dessa faktorer ska beaktas vid planeringen av underhållsdagboken, och efter behov bör underhållsplaner sammanställas för vart och ett objekt i underhållsdagboken.

Utöver det periodiska underhållet och de regelbundna inspektionerna krävs också en daglig kontroll av hur skidcentret används. Användningskontrollen är en fortlöpande uppföljning av förhållandena och säkerhetsnivån. I syfte att uppfylla sin omsorgsplikt bör verksamhetsutövaren dagligen kontrollera användningen åtminstone innan kunderna får tillträde till lokalerna och pisterna samt under högbelastningstider.

Det finns skäl att föra bok över användningskontrollen. I dagboken antecknas exempelvis avvikelser som observerats i samband med de dagliga rutinkontrollerna samt antalet besökare. Dessutom ska driftstörningar i skidliftarna och andra anordningar antecknas i användningsdagboken.

16 Tillsyn som avses i konsumentsäkerhetslagen

Den som tillhandahåller utförsåkningstjänsten, dvs. verksamhetsutövaren, svarar alltid för säkerheten i utförsåkningstjänsten.

KoSäL är en subsidiär och komplementär allmän lag. Den tillämpas på samtliga konsumenttjänster i den utsträckning det inte finns föreskrifter om deras säkerhetsaspekter i någon annan lagstiftning. Även om föreskrifter om en viss tjänst finns i någon annan lag, kan dessutom KoSäL tillämpas som komplettering.

Konsumentsäkerhetsmyndigheterna inspekterar inte alla konsumenttjänster, utan tillsynen förverkligas på basis av riskerna och är av stickprovskaraktär. Vid inspektionerna går man inte nödvändigtvis igenom samtliga delar av tjänsten, utan fokuserar särskilt på systemen för säkerhetsledning och egenkontrollen eller missförhållanden som man redan känner till.

Övervakning som utförs av konsumentsäkerhetsmyndigheterna är avgiftsfri för verksamhetsutövaren – med undantag av en inspektion som gäller iakttagande av sådant beslut som utfärdats med stöd av 34–42 och 44 §.

En inspektion av en konsumenttjänst undanröjer inte verksamhetsutövarens ansvar för säkerheten i tjänsten till någon del. Myndigheterna kan inte heller med stöd av KoSäL meddela några godkännanden eller tillstånd.

17 Lagar, anvisningar och rekommendationer

17.1 Konsumentsäkerhetslagstiftningen

- Konsumentsäkerhetslagen (920/2011)
- Statsrådets förordning om säkerhetsdokument för vissa konsumenttjänster (1110/2011)

- Statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004)

17.2 Andra lagar, förordningar, beslut och bestämmelser

- Fordonslagen (1090/2002)
- Ordningslagen (612/2003)
- Avfallslagen (646/2011) och förordningen (179/2012)
- Lagen om sammankomster (530/1999)
- Konsumentskyddslagen (38/1978)
- Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002)
- Lagen om unga arbetstagare (998/1993)
- Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006)
- Naturskyddslagen (1096/1996) och naturskyddsförordningen (160/1997)
- Markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och föreskrifter och bestämmelser som utfärdats med stöd av denna
- Terrängtrafiklagen (1710/1995) och -förordningen (10/1996)
- Räddningslagen (379/2011) och förordningen om räddningsväsendet (407/2011)
- Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten (1352/2015)
- Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)
- Hälsoskyddslagen (763/1994) och hälsoskyddsförordningen (1280/1994)
- Vägtrafiklagen (267/1981) och -förordningen (182/1982)
- Produktansvarslagen (694/1990)
- Arbetarskyddslagen (738/2002)
- Lagen om friluftsliv (606/1973)
- Skadeståndslagen (412/1974)
- Lagen om paketresor (1079/1994)
- Statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008)
- Statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning (403/2008)
- Statsrådets beslut om personlig skyddsutrustning (1406/1993)
- Statsrådets beslut om val och användning av personlig skyddsutrustning i arbetet (1407/1993)
- Miljöskyddslagen (527/2014) och miljöskyddsförordningen (713/2014)

Lagarna och förordningarna finns i exempelvis författningsdatabanken som upprätthålls av justitieministeriet och Edita på webbplatsen www.finlex.fi.

17.3 Material om utförsåkning (några exempel)

- Alkusammutusharjoitusopas. Finlands Brandbefälsförbund rf 2009.
- Handbok i första hjälpen. Finlands Röda Kors. Kustannus Oy Duodecim. 2011.
- Pelastussuunnitelma: opas yrityksille ja muille työyhteisöille. Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland. 2013.
- Små och medelstora företags riskhantering: www.pk-rh.com.
- Byggnaders konstruktionssäkerhet: http://www.ymparisto.fi/sv-FI/Byggande/Byggnadens_sakerhet/Byggnaders_konstruktionssakerhet.

- Riskbedömning ur arbetarskyddsperspektiv: http://www.tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/vaarojen-arviointi
- Suomen Hiihtokeskusyhdistys ry:s webbplats: www.ski.fi.

18 Standarder

Genom standardisering förbättras varornas och tjänsternas kompatibilitet och säkerhet. I standarderna framläggs metoder för hur man i princip kan uppfylla de legislativa kraven. De har skapats för att underlätta arbetet bland konsumenter, näringslivets aktörer och myndigheter vid bedömning av produkternas och tjänsternas kravenlighet. Även om en konsumenttjänst är i enlighet med någon standard, kan tillsynsmyndigheten ingripa, om det visar sig att tjänsten är förenad med fara för hälsa eller egendom.

Standardernas ställning vid en bedömning av konsumenttjänsternas kravenlighet har definierats i KoSäL 11 §. Enligt lagen *ska en konsumtionsvara eller konsumenttjänst inte anses vara farlig för hälsa eller egendom till den del den överensstämmer med sådana harmoniserade standarder till vilka hänvisningar offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning* (KoSäL 11 § 1 mom.).

Hänvisningsuppgifter till andra så kallade vanliga standarder har inte publicerats i Europeiska unionens officiella tidning. Enligt lagen kan dessa dock användas som stöd vid bedömning av farligheten. *När en konsumtionsvaras eller konsumenttjänsts farlighet bedöms ska tillsynsmyndigheterna dessutom fästa avseende vid andra internationella eller nationella standarder än de som gäller säkerhetsfrågor* (KoSäL 11 § 2 mom. 1 punkten).

Finlands Standardiseringsförbund SFS rf upprätthåller Finlands standardsamling. De standarder vars hänvisningsuppgifter har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning tas upp på SFS webbplats. Standarder har utfärdats om bland annat personlig skyddsutrustning som ska användas (t.ex. SFS-EN 1077 Helmets for alpine skiers and snowboarders, year 2008).

Verksamhetsutövaren kan ta del av standarderna på SFS:s webbplats på adressen www.sfs.fi. Standarderna kan även köpas genom SFS:s kundtjänst.

Bilaga 1

Anvisning om upprättande av säkerhetsdokument

1. Verksamhetsutövare (t.ex. företag)
   - namn, hemort och kontaktuppgifter
   - tjänster som säkerhetsdokumentet gäller

2. Person(er) och ersättare som svarar för säkerhetsfrågor
   - namn och kontaktuppgifter (telefonnummer)
   - vid större företag arbetsskiftens säkerhetsansvariga och deras uppgifter
   - eventuella underentreprenörers säkerhetsansvariga
   - definition av uppgifterna och ledningsansvaret (bl.a. övervakning av den allmänna säkerheten, planering och anvisningar, personalutbildning, ansvar för förstahjälps- och räddningsutrustning samt redskap för första släckning, rapportering och uppföljning av olyckor och tillbud samt ansvarig för skidskolans säkerhet och uthyrningstjänsternas säkerhet)

3. Farliga situationer som kan förutses och eventuella konsekvenser av dessa
   - identifiering av vilka faror som är förenade med verksamheten och i vilka situationer faror kan förekomma (skidåkare blir i hård köld och snålblåst sittande i en skidlift som har stannat, snöskred på pistområdet eller på guidade turer på områden utanför pisterna samt fallolyckor och kollisioner bland skidåkarna)
   - vilken typ av olycksfall och olyckor som kan inträffa i verksamheten och hur sannolika olyckorna är

4. Åtgärder för att eliminera och förebygga farliga situationer
   - omständigheter som dykt upp vid identifieringen av faror och som kräver särskild uppmärksamhet
   - beaktande av exempelvis farliga ställen i terrängen under turer till områden utanför pisterna, till exempel eventuella alternativa rutter

5. Anvisningar för olika olycksfalls- och skadesituationer som kan förutses samt farliga situationer enligt punkt 3
   - metoder och anvisningar för tillkallande av hjälp och reservsystem
   - ledningsansvar, arbetsfördelning och uppgifter i en olyckssituation (t.ex. vem som kallar på hjälp, ger första hjälpen och ger anvisningar till de övriga närvarande)
   - ordningsföljd för aktionerna (t.ex. att kalla på hjälp, ge första hjälpen och hänvisa till fortsatt vård)
   - förteckning över förstahjälpsutrustning, räddningsredskap och materiel för första släckning samt placeringen av dessa
   - evakuerings- och räddningsplan (exempelvis skidliftar, pister och byggnader)
   - åtgärder om ett snöskred inträffar eller om det finns risk för ett snöskred
   - anvisningar för situationer då en kund går vilse och efterspaningsplan
   - i fråga om utflykter anvisningar för situationer då guiden är ur spel eller förirrar sig från gruppen
   - instruktioner för skidskolan

6. Introduktion och utbildning i säkerhetsfrågor för dem som medverkar i tillhandahållandet av tjänsten samt eventuella kompetens- och utbildningskrav
   - efter behov till exempel instruktörens/guidens/övervakarens/skidlärarens yrkeskunskaper, ålder, utbildning eller kompetens som påvisas av grenförbundet
   - uppgifter i olycks- och nödsituationer
   - personalens utbildning i första hjälpen och räddning

- förteckning över genomförda utbildningar och övningar samt deltagarna i dessa

7. Används i tjänsten

a) Lokaler, byggnader och konstruktioner (och andra jämförbara anordningar)

- förteckning över lokaler, byggnader och konstruktioner (t.ex. uthyrningsföretag, övervakningsplatser och hopplatser)
- karta eller ritning över deras placering
- säkerhetsanvisningar för användningen
- ansvarspersoner och deras kontaktuppgifter
- tidpunkt för byggandet eller färdigställandet
- uppgifter om planeraren eller byggaren
- utrymnings- och skyddsmöjligheter (t.ex. nödutgångar)
- brandsäkerhet (förteckning över brandmaterielen, t.ex. brandvarnare, släckare och brandfiltar samt deras placering)
- genomförda brandinspektioner samt underhåll och besiktning av handsläckare (antecknas inklusive datum i exempelvis underhållsdagboken)
- organisering av släcknings- och räddningsuppgifter
- underhållsplan och underhållsdagbok (datum för besiktning och underhåll)
- användningskontroll och -dagbok

b) Maskiner och anläggningar (och annan jämförbar materiel)

- en förteckning över maskiner och anläggningar (t.ex. snöskotrar som används i pisterna)
- karta eller ritning över var de förvaras eller var de finns
- säkerhetsanvisningar för användningen
- ansvarspersoner och deras kontaktuppgifter
- anskaffningstidpunkt
- underhållsplan och underhållsdagbok (datum för besiktning och underhåll)
- kontroll och dagbok över användningen (användningstidpunkter, användningsgånger och namnet på den som svarat för användningen)

c) Personlig och annan skyddsutrustning

- förteckning över personlig och annan skyddsutrustning (t.ex. skidhjälmar)
- karta eller ritning över var de förvaras
- säkerhetsanvisningar för användningen
- ansvarspersoner och deras kontaktuppgifter
- anskaffningstidpunkt
- underhållsplan och underhållsdagbok (datum för besiktning och underhåll)
- kontroll och dagbok över användningen (användningstidpunkter, användningsgånger och namnet på den som svarat för användningen)

d) övriga tillbehör och redskap

- förteckning över övriga redskap och tillbehör (t.ex. räddningsutrustning, förstahjälpsförnödenheter, materiel för första släckning och rullband)
- karta eller ritning över var de förvaras
- säkerhetsanvisningar för användningen
- ansvarspersoner och deras kontaktuppgifter
- anskaffningstidpunkt
- besiktning och underhåll
- underhållsplan och underhållsdagbok (datum för besiktning och underhåll)

- kontroll och dagbok över användningen (användningstidpunkter, användningsgånger och namnet på den som svarat för användningen)

e) Rutter
- markeras på exempelvis kartbilagorna (pist- och ruttkartor och andra rutter)
- ruttbeskrivning (för utflykter till områden utanför pisterna)
- startplats, returplats, rast- och eldplatser samt andra verksamhetsplatser
- alternativa rutter
- så kallade räddnings- och hämtningspunkter som finns längs rutten och som räddningsväsendet känner till

8. Begränsningar gällande förhållandena och användningen i anslutning till tillhandahållandet av tjänsten
- i vilka förhållanden och situationer tjänsten inte kan tillhandahållas (t.ex. blåst- och köldbegränsningar, dimma samt snöyra och -skred)
- hur exempelvis föränderliga väderförhållanden påverkar tillhandahållandet av tjänsten
- tillvägagångssätt när förhållandena förändras (t.ex. väder- och ljusförhållanden)

9. Kunder och kundgrupper
- det högsta antalet personer som med tanke på säkerheten kan ta del av tjänsten i olika förhållanden
- det högsta antalet kunder som samtidigt kan delta i vissa aktiviteter och på vissa arenor
- eventuella krav gällande hälsotillstånd, språkkunskaper, ålder, kondition, färdigheter, erfarenhet, utbildning m.m. (t.ex. i skidskolor och på offpist utflykter)
- eventuella krav och begräsningar (t.ex. obligatoriskt att använda hjälm och förbjudet att använda alkohol)
- särskilda förutsättningar då det gäller barn och andra specifika grupper

10. Åtgärder som är nödvändiga för att trygga säkerheten för andra personer som berörs av tjänsten än de egentliga kunderna
- åskådare, tredje personer, förbipasserande och andra jämförbara personer

11. Hur olika olycks- och skadesituationer samt farliga situationer registreras och hur den insamlade informationen utnyttjas vid utvecklandet av säkerhetsåtgärderna
- även mindre olyckor och allvarliga tillbud
- regelbundet utnyttjande av olycksbokföringen (fortlöpande förbättring av säkerheten): ansvarsperson och frekvens
- beskrivning av hur olycksbokföringen och -undersökningen ordnas (t.ex. uppgifter om blankett för anmälan om incident och anvisningar för att fylla i denna samt en beskrivning av olycksplatsen efter olyckan)
- analys av olyckan (t.ex. vilka faktorer som ledde till att olyckan inträffade samt olycksplatsens skick)
- begrundande och verkställighet av åtgärder för att förebygga motsvarande incidenter samt utnämning av en ansvarsperson och utarbetande av en tidsplan för att vidta åtgärderna

12. Förfarande för fullgörande av anmälningsskyldigheten enligt 8 § i KoSäL
- hur anmälan sänds och av vem (ska omedelbart sändas till Tukes)
- anmälan om incidenten även till andra myndigheter (t.ex. till ansvarsområdet för arbetarskydd i regionförvaltningsverket och polisen)
- nödvändiga tilläggsuppgifter och dokument, såsom en olycksrapport när den blir färdig, kan även sändas till myndigheten

13. Hur de som deltar i tillhandahållandet av tjänsten får del av informationen som ingår i planen
- hur personalen och andra parter informeras om innehållet i säkerhetsdokumentet (genomgång av säkerhetsdokumentet, uppdateringar, utbildningar o.d.)
- en lista där de anställda med sin underskrift bekräftar att de fått informationen

14. Hur kunderna och de övriga som berörs av tjänsten delges uppgifterna som föreskrivs i förordningen om lämnande av uppgifter
- kundernas förberedelser och handledning (t.ex. klädsel och nödvändig personlig skyddsutrustning samt pist-, hyr- och liftanvisningar)
- när och hur handledningen ges (demonstration, muntligen, på skyltar, informationstavlor, med symboler eller en kombination av olika metoder)
- information om riskerna som är förenade med tjänsten
- anvisningar om uppförande och förfarande samt agerande i nödsituationer
- användning av personlig skyddsutrustning
- särskilda situationer som ska beaktas i handledningen (mörker, kulturskillnader och språksvårigheter)
- behövliga språkversioner
- hur den person eller de anställda som svarar för säkerheten kan identifieras av kunden (t.ex. viss klädsel)

15. Körning med ett motordrivet fordon i pisterna
- anvisningar för vart och ett skidcentrum om körning med motordrivna fordon i pister
- ruttkarta som bilaga
- en förteckning över terrängförhållanden eller andra tvingande skäl till varför man permanent avvikit från den primära och sekundära körrutten enligt punkt 12.2 i denna anvisning

I fråga om omfattning och detaljer ska säkerhetsdokumentet stå i ändamålsenlig proportion till omfattningen av utförsåkningstjänsten och verksamhetens karaktär. Säkerhetsdokumentet ska hållas à jour och uppdateras efter behov

Bilaga 2

Anvisningar för främjande av säkerheten i snowtubingrännor

Om man i anslutning till utförsåkningstjänsterna tillhandahåller andra tjänster och aktiviteter, exempelvis snowtubing, ska separata skriftliga säkerhetsdokument upprättas för dessa. I säkerhetsanvisningarna beaktas särdragen i den aktuella tjänsteformen, och dessa ska antecknas i en bilaga till säkerhetsdokumentet.

Säkerhetsanvisningarna för snowtubing kan delas in i tre grupper:

1. säkerhetsanvisningar för snowtubingliften,
2. anvisningar för snowtubingrännan och
3. anvisningar för kunderna i snowtubingrännan.

1. Säkerhetsanvisningar för snowtubingliften

1.1 Snowtubingliften ska vara i enlighet med liftstandarden.
1.2 En auktoriserad inspektör ska ha besiktigat och godkänt liften.
1.3 På startplatsen ska det finnas ett jämnt område som är minst lika brett som en ring och där ringen hålls på plats.
1.4 På startplatsen ska det finnas ett hinder, till exempel en snövall, ett staket eller något annat fast hinder, så att ringen inte glider in under liftens drivhjul.
1.5 Med hjälp av exempelvis en cirka 30 centimeter hög snövall mellan draglinan och liftrännan eller på något annat sätt ska man förhindra att ringen glider in under draglinan.
1.6 Liftrännan ska ha en lutning utåt på 1 %. Rännan ska ha en bredd som är minst 1,5 gånger ringens diameter, men högst 3 meter.
1.7 Risken för att en ring som lossnat från draganordningen glider ned på följande kund i liften motverkas med en säkerhetsränna intill liftspåret eller med säkerhetsvallar var femtonde meter. Säkerhetsrännans lutning utåt ska vara 2 %. Den snövall eller det motsvarande hinder som används som säkerhetsvall, exempelvis en rad med halmbalar, ska vara minst 50 cm höga.
1.8 På avsläppsplatsen ska det säkras att ringarna kopplas loss från draganordningen antingen med en mekanisk losskastare eller genom avsläppsplatsens form och lutning.
1.9 Uppsamlingsområdet efter avsläppsplatsen ska vara sådant att åkaren inte okontrollerat fortsätter att glida framåt.

2. Säkerhetsanvisningar för snowtubingrännan

2.1 Platsen för en snowtubingränna väljs så att det vid rännans slut finns ett plant parti som är minst tre gånger så långt som själva rännan, alternativt ett motlut som effektivt stoppar upp åkaren, dock inte så effektivt att ringen glider tillbaka igen.
2.2 Rännan ska ha en sådan form att åkaren inte kan glida ut ur den i några som helst förhållanden. Rännan ska ha en sådan form att åkaren inte skadar sig på sidvallarna.
2.3 Rännans startplats ska ha en sådan form att åkaren inte kan

- ta fart från en plats som ligger högre upp än startplatsen,
- åka förbi rännan eller

- åka i fel riktning.

2.4 Rännans startplats ska vara tydligt markerad.
2.5 Åkaren ska ges en klar startsignal med trafikljus, på informationstavlor eller under ledning av en övervakare. Om det finns ett hinder i rännan, ska man kunna förhindra att följande åkare startar.
2.6 I slutet av rännan ska det finnas ett nätstängsel som hindrar att andra än åkare kommer in i rännan samt skyltning om hur man ska handla när ringen stannat.
2.7 I biljettförsäljningen och på startplatsen ska det finnas instruktioner för åkarna.
2.8 Ringens glidegenskaper ska anpassas till både rännans form och det rådande föret. I rännan kan dessutom bromsmattor användas för att dämpa farten.
2.9 En snowtubingföretagare är skyldig att i enlighet med KoSäL upprätta ett säkerhetsdokument enligt modellen i bilaga 1.
2.10 Personalen ska provåka rännorna och företa en besiktning av startplatsens, nedfarternas, ankomstplatsens och säkerhetsvallarnas skick innan nedfarterna tas i bruk för dagen och vid behov också vid förändringar i åkföret.
2.11 I gott före ska personalen ge större personer anvisningar om att bromsa in.
2.12 Personalen ska föra protokoll över provåkningarna. Protokollen ska innehålla följande uppgifter: datum, åkare, särskilda observationer och åtgärder.
2.13 Hos verksamhetsutövaren ska tillräckligt många hjälmar stå till förfogande.
2.14 Tukes anvisning om främjande av säkerheten i programtjänster ska iakttas i tillämpliga delar.

3. Anvisningar för kunderna i snowtubingrännan

3.1 Skyltning vid biljettförsäljningen:
- använd hjälm
- förbjudet att använda pjäxor för utförsåkning
- endast en person per ring
- i liften ska man sitta så att ryggen är vänd mot färdriktningen
- i liften är det förbjudet att hålla i vajern
- på avsläppsplatsen lösgörs ringen automatiskt från liften
- åk i sittande ställning, lyft fötterna och håll i länkarna/handtagen
- förbjudet att åka i grupp, förutom i en ränna som är avsedd för detta
- det är förbjudet att åka på något annat ställe än i rännan
- flytta dig omedelbart åt sidan efter åkningen
- iaktta skyltningen och personalens anvisningar
- lämna tillbaka ringen efter användning

3.2 Skyltning vid startplatsen:
- starta när det gröna ljuset lyser/vänta när det röda ljuset lyser/starta först när den föregående åkaren har passerat det röda märket
- förbjudet att åka i grupp
- åk i sittande ställning och håll i handtagen
- flytta dig åt sidan om ringen välter
- flytta dig åt sidan efter åkningen

3.3 skyltning i slutet av rännan:
- flytta dig åt sidan efter åkningen
- se upp för andra åkare

Bilaga 3

Anvisningar för användning av ett skidcentrum på sommaren

Om skidcenter på sommaren tillhandahåller andra tjänster, exempelvis down-hill cykling, ska detta beaktas i säkerhetsplaneringen och inkluderas i säkerhetsdokumentet (bilaga 1).

Om någon annan verksamhetsutövare än den som tillhandahåller utförsåkningstjänster bedriver verksamhet vid ett skidcentrum på sommaren, ska om verksamheten upprättas ett skriftligt säkerhetsdokument enligt 7 § i KoSäL.

I säkerhetsplaneringen för sommaranvändningen av ett skidcentrum ska följande särskilt beaktas:

- en beskrivning av verksamheten och platsen för utförandet
- vem som tillhandahåller eller upprätthåller tjänsten (om det är någon annan än den som tillhandahåller utförsåkningstjänsterna)
- personen som svarar för säkerheten och dennes ersättare samt deras kontaktuppgifter
- en beskrivning av underhållet (inspektioner och underhåll regelbundet)
- risker som är förenade med tjänsten och riskhantering, inklusive bland annat
    - vilken typ av olyckssituationer och farliga situationer som kan uppkomma i verksamheten och vilken beredskap man har för dessa
    - hur övervakningen har ordnats
    - högsta antal kunder
    - begränsningar och krav som anknyter till verksamheten (väder, övriga förhållanden, rusmedel, färdigheter osv.)
    - kompetenskrav som ställs på instruktörerna och deras verksamhet (exempelvis säkerhet i pisten och kontroll av utrustningen)
    - anvisningar och handledning för kunderna
    - utrustning som ska användas (exempelvis personlig skyddsutrustning och annan säkerhetsutrustning samt cyklar)
    - säkerhetsavstånd (i down-hill cykling ett tillräckligt långt tidsintervall mellan starterna)
    - markering av de farligaste punkterna i terrängen
    - nödvändiga informationstavlor, skyltar, symboler osv.
    - anvisningar om hur man ska handla om en kund eller en anställd skadas fysiskt samt i andra olycks- och skadesituationer
    - anvisningar om hur man ska handla efter ett olycksfall eller en olycka (olycksbokföring, anmälan till myndigheten, information om incidenten samt ordnande av eftervård)
- om det är fråga om en rutt: ruttbeskrivning, start- och slutpunkter samt hur krävande rutten är
- öppettider och hur man försäkrar sig om att tjänsten inte används när platsen är stängd
- om skidliftarna används på sommaren (exempelvis för transport av cyklar): de liftar markeras som är avsedda även för användning under sommaren samt ombesörjande av besiktning och underhåll av liftarna även på sommaren (arbetarskyddsmyndigheterna)
- huruvida man i anslutning till tjänsten bedriver hyrverksamhet (såsom uthyrning av cyklar) och vem som svarar för denna
- allmänna instruktioner och annat som bör beaktas

Bilaga 4

Samarbetspartner

Nedan finns en förteckning över myndigheter och andra instanser som kan kontaktas för att få handledning och råd när en utförsäkningstjänst påbörjas och under verksamhetens gång. De ger också information om gällande bestämmelser och tips för att förbättra säkerheten. Förteckningen är indikativ och omfattar inte alla instanser som kan bidra med goda råd.

- Ansvarsområdet för arbetarskydd i regionförvaltningsverket (säkerheten hos konstruktion och teknisk säkerhet av skidliftar, arbetarskydd)
- Närings-, trafik- och miljöcentralen, NTM
- Finansbranschens Centralförbund, FC
- Konsument- och konkurrensverket, KKV
- Kommunens näringsombud (frågor i anslutning till att grunda ett företag)
- Kommunens livsmedelstillsynsmyndighet (livsmedelsfrågor)
- Kommunens byggnadstillsynsmyndighet (uppförande eller reparation av byggnad, ändring av byggnadens användningsändamål)
- Kommunens miljöskyddsmyndighet (miljötillstånd, avfallshantering och avloppsvatten)
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut (Turist- och restaurangtjänster), MaRa
- Det lokala räddningsverket (brandinspektion)
- Den lokala polisinrättningen (anmälan om offentlig tillställning, ordningsövervakning, allmän ordning och säkerhet)
- Suomen Hiihtokeskusyhdistys ry, SHKY
- Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland rf, SPEK (anvisningar om upprättande av en säkerhetsplan, publikationer och kurser)
- Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes), konsumentsäkerhet, el- och hissäkerhet
- Försäkringsbolag (försäkringar, skyddstjänster, skyddsanvisningar och guider)

Bilaga 5

Exempel på förbuds-, varnings- och informationstavlor (Källa: Suomen Hiihtokeskusyhdistys ry)

Med utropstecken kan varnas för bl.a. underhållsarbete, pucklar eller hopplatser.

Underhållsarbete

Gångtrafik förbjuden	Hundar förbjudna i backen	Obefogad körning med snöskoter i pisten förbjuden	Absolut förbjudet att åka pulka och kälke i backen
Förbjudet att åka störtlopp	Utförsåkning förbjuden. (t.ex. utanför markerade pis-ter/i liftpisten)	Terrängkörning förbjuden	Rökning förbjuden
Se upp för branten	Se upp för pistmaskinen	Avsmalnande pist	Pist med många svängar
Korsning	Korsande trafik	Korsande trafik	

Liftskyltning

Placera inte ankaret mellan benen	Sicksack-åkning förbjuden	Sätt inte stolhissen i svängning

Bilaga 6

Exempel på blankett för anmälan om incident

Fyll i blanketten så snart som möjligt efter incidenten (olycksfallet eller tillbudet). Lämna den ifyllda blanketten till den överenskomna kontaktpersonen vid företaget. Vid behov kan du fortsätta anteckningarna på omstående sida.

Platsen där olyckan eller tillbudet inträffade	Datum och tid
Den skadades uppgifter:	
Namn	Personbeteckning
Adress	Telefonnummer
E-postadress	
Uppgifter om incidenten:	
I vilken typ av verksamhet inträffade incidenten?	
Beskrivning av incidenten (detaljerad beskrivning, hur inträffade olyckan eller tillbudet?)	
Konsekvenserna av incidenten (t.ex. typ av skada, antal skadade)	
Väderleksförhållanden och händelseplatsens skick vid incidenten	
Orsaker till incidenten	
Hur kunde ett olycksfall undvikas i framtiden/Åtgärdsförslag?	
Närmare upplysningar	

På grund av incidenten kontaktades följande instanser:	
__ Polisen __ Räddningsverket __ Den säkerhetsansvariga __ Arbetarskyddsmyndigheten	__ Försäkringsbolaget __ Tukes __ Annan (vilken?)
Datum, underskrift, namnförtydligande och telefonnummer	